

374.1208

ค 826 ก

ว.3

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่วิทยาลัย
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

19 S.ก. 2539

ปริญญาโท

ของ

สุพจน์ อิ่มสงวน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

เมษายน 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

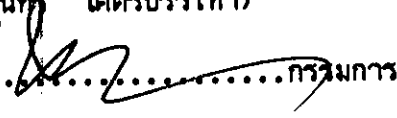
B. 51954

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..........ประธาน

(รศ. ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

..........กรรมการ

(อาจารย์ชาติ อายวัฒน์)

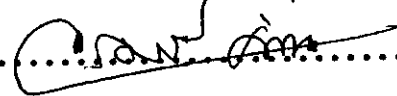
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(รศ. ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

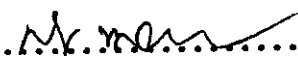
..........กรรมการ

(อาจารย์ชาติ อายวัฒน์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์วธรรม คำพอ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 30. เดือน เมษายน พ.ศ. 2539

ประกาศคุณประการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ และการให้คำปรึกษา
อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา ประธานควบคุมปริญญาโท
อาจารย์ชาติรี आयวัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญาโท และอาจารย์วรรณ กัมพู
ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์มานพ กาละดี อาจารย์เฉลิม อุตกฤษฎี และ
อาจารย์ทองจันทร์ กันธิยะ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะแก่ผู้วิจัยจนสามารถทำปริญญ
าโทได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนผู้ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และครู อาจารย์ผู้สอน
ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอขอบใจ อาจารย์สอางค์ทิพย์ อิ่มสงวน เด็กชายพิชญ์ อิ่มสงวน และ
เด็กหญิงพจนทิพย์ อิ่มสงวน ที่ให้ข้อมูลกำลังใจในการทำงานปริญญาโทในครั้งนี้ตลอดมา

ท้ายสุดนี้ คุณค่าของปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น เครื่องบูชาพระคุณแต่พ่อ แม่
และบูรพาจารย์ ที่เป็นผู้ให้วิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สุพจน์ อิ่มสงวน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	7
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	7
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	12
	งานวิชาการภายในโรงเรียน.....	16
	การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	17
	บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	22
	บทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน.....	23
	กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	26
	กิจกรรมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	28
	งานการนิเทศ.....	30
	โรงเรียนผู้ใหญ่สาขาสามัญศึกษา.....	49
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ.....	58
	การเก็บข้อมูล.....	59
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ	
	แบบสอบถาม.....	66
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน	
	เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียน	
	ผู้ใหญ่.....	68
	ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน	
	เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียน	
	ผู้ใหญ่.....	75
	ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและ	
	แนวทางแก้ไข.....	158

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	165
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	165
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	165
สรุปผลการวิจัย.....	168
การอภิปรายผลการวิจัย.....	172
ข้อเสนอแนะ.....	180
 บรรณานุกรม.....	 181
 ภาคผนวก.....	 191

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอน.....	56
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	66
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่นี้เป็นรายด้าน.....	68
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ด้านการนิเทศทั่วไป จำแนกเป็นรายชื่อ.....	69
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	72
6 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	75
7 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศทั่วไป จำแนกตามเพศ...	76
8 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตามเพศ..	79
9 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	82
10 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการนิเทศทั่วไป จำแนกตามอายุ.....	83

ตาราง

หน้า

11	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำนวนตามอายุ	87
12	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จำนวนตามวุฒิการศึกษา	91
13	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศทั่วไป จำนวนตามวุฒิการศึกษา.....	92
14	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำนวนตาม วุฒิการศึกษา.....	96
15	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จำนวนตามประสบการณ์ ในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	100
16	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวม จำนวนตามประสบการณ์ ในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	101
17	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ จำนวนตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	102
18	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศทั่วไป จำนวนตาม ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	103

19	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม จําแนกตามประเภทการฝึ ในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	107
20	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของความคิดเห็นที่ เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม จําแนกตามประเภทการฝึในงานการศึกษาผู้ใหญ่..	108
21	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปที่ เกี่ยวกับการ "มีการสร้างความ เข้าใจให้ครู เห็นความสำคัญของโครงการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน".....	109
22	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของความคิดเห็น เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการสร้างความ เข้าใจให้ครู เห็นความสำคัญของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน" จําแนกตามประเภทการฝึในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	110
23	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไป เกี่ยวกับการ "มีการจัดประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจให้กับครู".....	111
24	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของความคิดเห็น เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการจัดประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจให้กับครู" จําแนกตามประเภทการฝึในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	112
25	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไป เกี่ยวกับการ "มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คําแนะนําช่วยเหลือ".....	113
26	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของความคิดเห็น เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คําแนะนําช่วยเหลือ" จําแนกตามประเภทการฝึในงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	114

27	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.....	115
28	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ" จำนวนตามประสบการณ์งาน การศึกษาผู้ใหญ่.....	116
29	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ".....	117
30	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ" จำนวนตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่.....	118
31	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ".....	119
32	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ" จำนวนตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่.....	120
33	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "มีการรายงานอันเกิดจากการนิเทศภายในให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา".....	121
34	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา" จำนวนตามประสบการณ์งาน การศึกษาผู้ใหญ่.....	122

35	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "มีการมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ" ..	123
36	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและ จัดทำโครงการการนิเทศ" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ ..	124
37	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ"	125
38	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากผู้นิเทศ" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่	126
39	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน" ..	127
40	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศ ภายในของโรงเรียน" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่	128
41	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนก ตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่	129
42	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตามประสบการณ์ งานการศึกษาผู้ใหญ่	133
43	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ ..	134

44	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่".....	135
45	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่" จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	136
46	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน".....	137
47	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน" จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	138
48	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะเกี่ยวกับ "มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียน การสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น".....	139
49	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุน กระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาผู้ใหญ่.....	140
50	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม".....	141

51	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะในชื่อ "มีการนิเทศ เรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่.....	142
52	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะเกี่ยวกับ "มีการนิเทศ เรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม"	143
53	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะในชื่อ "มีการนิเทศ เรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมการพบกลุ่ม" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่... .	144
54	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะเกี่ยวกับ "มีการนิเทศ เรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา นอกระบบเรียนสายสามัญ".....	145
55	เปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะในชื่อ "มีการนิเทศ เรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรการศึกษนอกระบบเรียนสายสามัญ" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่.....	146
56	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ การทำงาน.....	147
57	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการนิเทศทั่วไป จำแนกตาม สถานภาพการทำงาน.....	148

58	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตาม สถานภาพการทำงาน.....	153
59	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศ.....	158
60	แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศ.....	161

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นรากฐานและปัจจัยของการพัฒนาทั้งมวลในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการแก้ไขปัญหาคอขวดต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนุชนานาชาติ เป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาและสังคม และบุคคลที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ตลอดจนมุ่งมั่นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้นกิจกรรมทางการศึกษาที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดขึ้นจึงหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ กิจกรรมการศึกษาเพื่อให้บริการข่าวสารข้อมูล และกิจกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2534 : 1 - 2) และเพื่อให้การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาดังกล่าวบรรลุสู่เป้าหมายทั้งปริมาณและคุณภาพจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ในแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) คือ "ระดมสรรพกำลังทั้งองค์กรของรัฐ และเอกชนตลอดจนองค์กรสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ จัดการศึกษาให้แก่ประชากรทุกคน และให้ถือว่า เป็นหน้าที่ต่อสังคมโดยมีกรมการศึกษานอกโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน" นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมาตรการขยายโอกาสและความเป็นธรรมในการให้บริการการศึกษา พื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องสำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติไว้อีกด้วย โดย "สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องทุกระดับ" (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2534 : 11-12)

ดังนั้น บทบาทหน้าที่อีกประการหนึ่งของโรงเรียนมัธยมในสังกัดกรมสามัญศึกษา นอกจากมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติแล้ว ยังจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในชุมชนอีกด้วย โดยเป็นศูนย์แหล่งความรู้ให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในชุมชนด้วยการร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ จัดกิจกรรมการศึกษา โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้น ได้แก่ "กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ" นั้นเอง โดยทำการเปิดสอน 2 ระดับคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนวิธีการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ถึง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สำหรับประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียน หรือที่เรียกกันว่า "โรงเรียนผู้ใหญ่" ที่เปิดสอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. 2536 : 72-81) ซึ่งผลจากการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ผ่านมา นับตั้งแต่ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรจากหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 1-2 ระดับที่ 3-4 และระดับที่ 5 มาเป็นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2530 เป็นระยะเวลา 6 ปี และ 7 ปี ตามลำดับ พบว่า โรงเรียนผู้ใหญ่มีปัญหาสำคัญในด้านวิชาการอยู่หลายประการ ซึ่งสรุปจากรายงานการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (2535 : 38-51) จากเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่อง "การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน" (2537 : 5-7) และจากรายงานการนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2532 : 47-72) ได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง หลักเกณฑ์การวัด และความต้องการของ

หลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหมวดวิชา ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเทียบโอนวิชาสามัญและวิชาชีพ ขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในแนวทางปฏิบัติกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การกำหนดค่าของหน่วยกิจกรรม ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน ส่วนครูแนะแนวพบว่า ได้ให้การบริการแนะแนว ให้กับรักษาหรือแก่นักศึกษาค่อนข้างน้อยมาก

โรงเรียนขาดคู่มือและ เอกสารหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน โรงเรียนไม่เปิดสอนวิชาอาชีพเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนในภาคค่ำและนำผลการเรียนวิชาอาชีพไปเทียบโอนได้ จากการสำรวจความต้องการการเรียนวิชาอาชีพของนักเรียนนอกโรงเรียนสายสามัญทุกระดับทุกวิธีเรียนในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักศึกษาวิธีเรียนแบบชั้นเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนวิชาชีพนอกรอบค่ำ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี. 2535 : 18-19) นอกจากนี้ยังพบว่า เนื้อหาบางวิชาไม่สอนไม่ทันเนื่องจากเวลาเรียนในภาคค่ำมีจำกัด

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูผู้สอนขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดประสบการณ์และเทคนิคในการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงว่าการสอนผู้ใหญ่กับการสอนเด็กมีความแตกต่างกัน ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเด็กนักเรียนอยู่ ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่ คุณลักษณะของผู้ใหญ่ จิตวิทยาการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีสอน วิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สมรรถภาพ และพัฒนาการด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และบุคลิกภาพของผู้ใหญ่ ประกอบกับครูผู้สอนทำหน้าที่หลายอย่าง ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนและวางแผนการสอน ครูผู้สอนไม่จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดความเป็นกันเอง มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาผู้ใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้บ้างน้อย ขาดการบูรณาการเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันในเวลาเรียนอันจำกัด ขาดทักษะในการดึงประสบการณ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่มาเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ มุ่งสอนความรู้ความจำมากกว่าให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนอกจากนี้ยังพบว่า ครูผู้สอนบางส่วนยังไม่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่อีกด้วย

3. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ พบว่า โรงเรียนขาดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก แบบเรียนมีจำกัด ไม่สามารถหมุนเวียนมาใช้ได้อย่างเพียงพอในกลุ่มนักศึกษา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ยังไม่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้ใหญ่และไม่ทันสมัย ขาดการนำแหล่งทรัพยากรความรู้ในท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ห้องสมุด เป็นต้น จากการรายงานการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดด้านการศึกษาศายสามัญประเภทชั้นเรียน พบว่า มีสื่อ อุปกรณ์ หลักสูตรแบบเรียนเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 37.50 และมีการจัดแหล่งความรู้ให้กับนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 69.85 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2535 : 38)

4. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนไม่ได้วัดผลโดยยึดจุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนรู้นั้นแต่ละหมวดวิชา การวัดผลไม่ครอบคลุมเนื้อหา ขาดการวัดผลอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นวัดทักษะความรู้มากกว่าการประเมิน ประสิทธิภาพของผู้เรียน ครูผู้สอนยังขาดความเข้าใจวิธีการประเมินผลกิจกรรมการพบกลุ่ม การกำหนดค่าของหน่วยกิจกรรม การคิดระดับผลการเรียนจากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่จะขอเทียบโอน วิชาอาชีพจากแห่งวิทยาคาร สถานประกอบการ ประสิทธิภาพทางอาชีพ การประกอบอาชีพ และโครงการประกอบอาชีพ

สภาพปัญหาดังกล่าว มีผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรงนับตั้งแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา การลาออกกลางคัน และรวมถึงมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของหมวดวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ บัณฑิตของนักศึกษาทั่วประเทศอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2537:4) นอกจากนี้ในสภาวะปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทาง วิทยาคารได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดกิจกรรมทางการศึกษาและการดำเนินการ เรียนการสอน จึงต้องทันสมัยให้สอดคล้องกับสภาวะการดำเนินงานด้านเทคนิค วิธีการเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการสอนแบบใหม่ ๆ

การนิเทศภายใน จึงเป็นเครื่องมือสำคัญและจำเป็นยิ่ง ด้วยคาดการณ์ว่าสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้จะแก้ไขได้หากครูผู้สอนได้รับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจากผู้บริหารอย่างใกล้ชิด เพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ให้การนิเทศ กับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกันร่วมกันพิจารณาแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา กำหนดแนวทางในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอนนำไปพัฒนาการเรียนการสอน อันจะส่งผลไปถึงการพัฒนาคุณภาพของงาน ขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และความพอใจของประชาชนที่รับบริการด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535 : 21)

นอกจากนี้ สัจจ อูทรานันท์ (2530 : 12) ยังได้กล่าวถึงผลดีของการนิเทศภายในไว้ว่า สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน เป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์จากภายนอกจะรู้ถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียนได้ ดังนั้น การที่บุคลากรภายในโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาและรู้ปัญหานั้น ๆ ได้ดี ย่อมสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ อีกประการหนึ่ง การนิเทศภายในยังเป็นวิธีการนิเทศสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน คือ การให้ความช่วยเหลือและยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

ปัจจุบันกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในในงานการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น^{*} โดยเฉพาะงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจหรืองานหลักของสถานศึกษา เป็นงานที่บ่งบอกถึงคุณภาพงานการศึกษานอกโรงเรียน และยังเป็นงานที่บุคลากรในโรงเรียนทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องอีกด้วย เนื่องจากงานวิชาการเป็นเรื่องของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนจึงต้องพัฒนาที่ตัวครูเป็นสำคัญ เพราะครูเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ การให้ความช่วยเหลือครูด้วยการร่วมคิดร่วมทำ ให้คำปรึกษา แนะนำ ยืนยันความถูกต้อง และให้การสนับสนุนทั้งด้านความคิด ทรัพยากร ช่วยเผยแพร่ผลงาน ตลอดจนส่งเสริมสวัสดิการให้ครูผู้สอนเกิดขวัญกำลังใจจะมีผลทำให้การปฏิบัติงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการให้ผู้บริหารเป็นผู้ปฏิบัติ การนิเทศเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

กระบวนการเรียนการสอนอันได้แก่ หลักสูตร สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน การวัดผลประเมินผล การและสนับสนุนให้ครู เข้าใจงานปรัชญา หลักการ เทคนิคการสอน และจิตวิทยาการศึกษา ผู้ใหญ่ จะช่วยให้การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537:9 - 22) นอกจากนี้ยังได้กำหนด จุดมุ่งหมายของการนิเทศเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ คือ เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนให้เกิด การพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ ในการปรับปรุงและพัฒนา งานการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศ กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2534 : 2)

อย่างไรก็ดี ในเรื่องของหลักสูตรและการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษานั้น หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 4-5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศเฉพาะไว้กล่าวคือ เพื่อช่วยเหลือครู ผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง ของการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียน การเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน การพัฒนาวิธีสอน การพัฒนาและใช้สื่อประกอบ การสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และ การประเมินผล การเรียนการสอนและปรับปรุงกระบวนการวัดผลให้มีประสิทธิภาพ

จึงสรุปได้ว่า คุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนจะบังเกิดได้ โรงเรียนจะต้อง ดำเนินงานการนิเทศให้ความช่วยเหลือครู 2 ด้าน ด้วยกัน คือ การนิเทศทั่วไป ซึ่งเป็น กระบวนการและกิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือคณะผู้นิเทศที่ได้รับมอบหมายได้ เข้าไป ช่วยเหลือครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่มาช่วยการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและการนิเทศเฉพาะซึ่งเป็นกิจกรรมการนิเทศ ที่ผู้บริหารหรือคณะผู้นิเทศได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องของ การจัดการเรียนการสอน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึง มีความสนใจศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้าน วิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร" ใน 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ ซึ่งผลจาก

การศึกษาค้นคว้าจะเป็นข้อมูล และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา และส่งเสริมให้การนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่นี้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และสถานภาพการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการ ในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ตลอดทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้การนิเทศภายในในโรงเรียนผู้ใหญ่นี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
2. ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนผู้ใหญ่ให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ท้าการศึกษาผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน

1. ประชากร ประชากรที่ศึกษานี้ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน โดยกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ จำนวน 40 คน และกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 494 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 534 คน

2. ขอบเขตของด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ด้าน คือ

2.1 ด้านการนิเทศทั่วไป ได้แก่ กระบวนการการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศ ที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือคณะผู้นิเทศที่ได้รับมอบหมายได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่งานการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.2 ด้านการนิเทศเฉพาะ ได้แก่ กิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหารหรือคณะผู้นิเทศได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถในการ เรื่อง นโยบายและทิศทางการจัดการศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ธรรมชาติและคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ จิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ การวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาและปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอน เทคนิคและวิธีการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ การพัฒนาและการเลือกวัสดุประกอบการสอน การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม การเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญและวิชาอาชีพ และการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนผู้ใหญ่

3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 อายุ แบ่งเป็น

- 1) 18 - 25 ปี
- 2) 26 - 45 ปี
- 3) 46 ปีขึ้นไป

3.1.3 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาผู้ใหญ่ แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่า 1 ปี
- 2) 1 - 3 ปี
- 3) 3 ปีขึ้นไป

3.1.5 สถานภาพการทำงาน แบ่งเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครูผู้สอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการ
ในโรงเรียนผู้ใหญ่วที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
ใน 2 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ด้านการนิเทศทั่วไป

3.2.2 ด้านการนิเทศเฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนผู้ใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่โดยความเห็นชอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีหน้าที่จัดและบริหารการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนในชั้นเรียน(ขร.) สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน
2. ผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ่ หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ ที่ได้รับมอบหมายแต่งตั้งจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานการศึกษาของโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ครูผู้สอนโรงเรียนผู้ใหญ่ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลการเรียนการสอน หรืองานอื่นที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนผู้ใหญ่
4. งานวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ได้แก่ งานหลักสูตร งานปฏิบัติการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานกิจกรรมการพบกลุ่ม และงานสนับสนุนการเรียนการสอน
5. การนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ หมายถึง กระบวนการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือคณะผู้นิเทศที่ได้รับมอบหมายได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้งานด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การนิเทศทั่วไป และการนิเทศเฉพาะ

6. การนิเทศทั่วไป หมายถึง กระบวนการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือคณะผู้นิเทศที่ได้รับมอบหมาย ได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอน ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่งานการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

7. การนิเทศเฉพาะ หมายถึง กิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหาร หรือคณะผู้นิเทศได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง นโยบายและทิศทางการจัดการศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ธรรมชาติและคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ จิตวิทยาการเรียนรู้อันวัยผู้ใหญ่ การวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาและปรับปรุง เนื้อหาที่จะสอน เทคนิคและวิธีการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ การพัฒนาและการเลือกสื่อประกอบการสอน การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม การเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญและวิชาอาชีพ และการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนผู้ใหญ่

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดเฉพาะตัวและการตัดสินใจของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่

9. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ซึ่งงานนี้แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

10. ประสบการณ์งานการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง จำนวนปีที่ผู้บริหารและครูผู้สอนปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้ใหญ่ งานนี้ แบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป

11. สถานภาพการทำงาน หมายถึง ตำแหน่งที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ ซึ่งงานนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าเปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงขอกล่าวถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ในหัวข้อต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
2. งานวิชาการภายในโรงเรียน
3. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
4. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
5. บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
6. กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
7. กิจกรรมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
8. งานการนิเทศ
9. โรงเรียนผู้ใหญ่อายสามัญศึกษา
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ปัจจุบันการนิเทศการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสภาวะการณ์ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงต้องทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง นับตั้งแต่ในเรื่องของนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตร องค์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ตลอดจนทั้งแนวความคิดและแนวการเรียนการสอน เป็นต้น การนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์จากภายนอกไม่เพียงพอและไม่ทันกับ

ความต้องการของงานในโรงเรียน จึงต้องอาศัยวิธีการนิเทศการศึกษา อีกรูปแบบหนึ่ง
เข้ามาช่วยเหลือนั้นคือ "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน" นั่นเอง ในเรื่องนี้ผู้วิจัย
ใคร่ขอกล่าวถึง ความหมาย และความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้
ดังนี้

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีนักการศึกษาหลายท่าน
ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

สืบบนทร์ เกตุทัต (2518 : 132) ให้ความหมายว่า "การนิเทศการศึกษา
ภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรภายในโรงเรียนเองเป็นผู้นิเทศ
ได้แก่ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งครูที่มีความรู้ ความสามารถ และ
ความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคลากรเหล่านี้จะต้อง
สามารถทำการนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่เลี้ยง การปรึกษางานในหมู่คณะ
การให้ความรู้เพิ่มเติม โดยถือหลักการฝึกปฏิบัติงานร่วมกันปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดีได้"⁵

กฤษณี น้าเพชร (2521 : 16) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียนไว้ว่า หมายถึง "ความพยายามทุกชนิดของผู้บริหารโรงเรียน ในอันที่จะปรับปรุง
ส่งเสริมประสิทธิภาพ ในด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ทาให้เกิดการเพิ่ม
พลังในการปฏิบัติงานของครู และทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในอาชีพ และก่อให้เกิดผลใน
ขั้นสุดท้าย คือการศึกษาของเด็กให้ก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ"

สังัด อุทรานันท์ (2529 : 200) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา
ภายในโรงเรียนว่า "เป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)
ในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์
ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียนนั่นเอง"

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535 : 21) ให้ความหมายว่า
การนิเทศการศึกษาภายใน หมายถึง การนิเทศโดยบุคลากรภายในหน่วยงาน หรือภายใน
หน่วยปฏิบัติของหน่วยงานนั้น ๆ ผู้นิเทศอาจเป็นผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หรือผู้ที่ได้
รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะผู้ทำการนิเทศภายในหน่วยงานนั้น ๆ การนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการ

การทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร ผู้กำกับที่ในเทศ และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกัน ร่วมกันพิจารณาปัญหา แสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา หาแนวทางในการทำงานร่วมกัน จัดระบบนิเทศให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้มีการพัฒนาเจตคติ และคุณภาพของบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพของงาน ขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และความพอใจของประชาชนที่รับบริการด้วย⁶

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้นิเทศซึ่งอยู่ภายในโรงเรียนเดียวกัน ร่วมกันแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรม ด้วยความไว้วางใจซึ่งกัน และกันโดยตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกันและการนิเทศนั้นต้องดำเนินการไปอย่างมีระบบ และต่อเนื่อง เพื่อให้ได้คุณภาพของงานและเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจในการทำงาน⁵

2. ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในเรื่องของความจำเป็น นั้น สุทธิคุณ ชีระกุล กัญจนุ ศรียาภสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. (2524 : 25)

ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ ทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย ซึ่งในเรื่องนี้การนิเทศ การศึกษาจะช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในโรงเรียนได้อย่างดี

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้งแม้แนวคิดในเรื่องการเรียน การสอนก็เกิดขึ้นใหม่ ๆ อยู่นตลอดเวลา การนิเทศการศึกษา จะช่วยให้ครูมีความรู้ความ ก้าวหน้าในการจัดการเรียนการสอนได้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. ในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้นนั้น จำเป็นที่ครูจะต้องได้รับการชี้แนะหรือนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญโดยเฉพาะจึงทำให้แก้ปัญหา ได้สำเร็จจุลส่วนไปได้

4. การศึกษาของประเทศจะไม่ได้มาตรฐาน หากไม่มีการช่วยเหลือดูแลด้วยระบบ การนิเทศการศึกษา

สังัด อุทรานันท์ (2529 : 198-199) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นสิ่งจำเป็นและมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ด้วยเหตุผลคือ

1. ศึกษานิเทศก์ โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถสนองความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง

2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์จากภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่แท้จริง ได้การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก

3. ในสภาพปัจจุบัน บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ มีความรู้ ความสามารถเพียงพอ และบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะได้ใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และยังเป็นกำรยอมรับซึ่งกันและกันด้วย

4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เราจะต้องมีคนมาคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

และจากการสัมมนาของนิสิตปริญญาโท ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รุ่นที่ 8,9 (2532 : 76) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียน สรุปได้ว่า กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนยังประสบปัญหาต่าง ๆ อยู่หลายประการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาผู้ใหญ่ ขาดการใช้เทคนิคกระบวนการสอนแบบผู้ใหญ่ ใช้พฤติกรรมที่เคยชินการสอนแบบเด็ก นอกจากนี้สภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาได้ขยายตัวไปมาก ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ก็เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง แนวคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนจึงมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ด้วยคาดการณ์ว่าสถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้จะแก้ไขได้ หากครูผู้สอนได้รับความแนะนำช่วยเหลือในด้านบริการทางวิชาการให้เป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ

* สรุปได้ว่า ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนนั้น เนื่องมาจากสถานการณ์ต่อไปนี้ คือ

1. ความจำกัดในการให้บริการทางการศึกษาของผู้นิเทศจากภายนอกโรงเรียน
2. ความแตกต่างของสภาพปัญหาและความต้องการในแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน
3. วิทยาการและการศึกษาได้เปลี่ยนแปลง อีกทั้งมีการขยายตัวทางด้านการศึกษา ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือหรือบริการทางวิชาการแก่บุคลากรในโรงเรียนให้ เป็นผู้ทันสมัย อยู่เสมอจึงนับว่า เป็นสิ่งจำเป็น
4. ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนมีมากพอที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

งานวิชาการภายในโรงเรียน

งานวิชาการเป็นหัวใจหรืองานหลักที่สำคัญของการศึกษาภายในโรงเรียน เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ดังนั้นบุคลากรในโรงเรียนทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะและขอบเขตของงานวิชาการในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ซึ่งงานเรื่องนี้

บุญผี แรยยอด (2528 : 2) ได้กำหนดขอบเขตของงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้ 10 ประการ คือ

1. หลักสูตรและ เอกสารการใช้หลักสูตร
2. ตารางสอน และวิธีสอน
3. วัสดุอุปกรณ์ และการใช้แหล่งทรัพยากรท้องถิ่น
4. ห้องสมุด
5. กิจกรรมนักเรียน
6. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
7. การกำหนดค่าให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ

8. การแนะแนว
9. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
10. การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2529 : 6-7) ได้กำหนดลักษณะของงานวิชาการภายในโรงเรียนออกเป็น 2 งานด้วยกัน คือ

1. งานด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับหลักสูตร อันได้แก่ การใช้หลักสูตร การปฏิบัติการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
2. งานด้านสนับสนุนการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอันได้แก่ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และงานบริการ

สำหรับขอบข่ายของงานวิชาการภายในโรงเรียนผู้ให้ความเห็นของผู้วิจัย เห็นว่า นอกเหนือจากขอบเขตของงานวิชาการดังกล่าวแล้วข้างต้นยังมีส่วนเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มและการเทียบโอนวิชาสามัญและอาชีพ ที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรอีกด้วย

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

เป็นที่ทราบกันแล้วว่างานวิชาการมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน โรงเรียนจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการอยู่เสมอ ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้นั้นก็คือ จะต้องจัดให้มีการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนนั่นเอง ดังนั้นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศควรได้ทำความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

1. ความหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง "กระบวนการในการทำงานที่บุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันคิดค้น จัดขึ้น เพื่อ

พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานวิชาการ และเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูอื่นจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น"

2. หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ถ้าจะให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้ดำเนินงานการนิเทศจะต้องมีหลักการในการนิเทศ เพราะหลักการเป็นเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับ เป็นกรอบหรือทิศทางของการปฏิบัติงาน ซึ่งในเรื่องนี้

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 16-17) ได้กล่าวถึง หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้ 3 หลักด้วยกันคือ

หลักที่ 1 การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

หลักที่ 2 การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานจะต้องทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

หลักที่ 3 การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนควรเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน ซึ่งหมายถึงว่าทุกฝ่ายจะต้องยอมรับซึ่งกันและกัน และจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทผู้นิเทศและครูในฐานะผู้นำผู้ตาม ให้เป็นเพื่อนร่วมงานที่มีความรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกัน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 4-5) ได้กำหนดหลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้ในคู่มือแนวทางการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน 7 ประการด้วยกัน คือ

1. มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง ควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่วางไว้ตลอดถึงสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรเป็นไปตามความเป็นจริงตามเกณฑ์ที่แน่นอน

2. เป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง การทำงานอย่างมีระบบ มีวิธีการในการศึกษาปรับปรุง และประเมินผล โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จะเกิดมาจากการวิเคราะห์การรวบรวมข้อมูลและสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

3. เป็นประชาธิปไตย หมายถึง จะต้องเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน และรู้จักใช้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4. เป็นการสร้างสรรค์ หมายถึง เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

5. เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของครูและนำไปสู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของครูให้สูงขึ้น

6. เป็นการตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพ มากกว่าที่จะเน้นความสัมพันธ์ในแต่ละบุคคล

7. เป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และช่วยเหลือให้ครูเกิดความรู้สึกว่าพบวิธีที่ดีกว่าเดิมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

3. จุดมุ่งหมายการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม จำเป็นจะต้องมีการวางจุดมุ่งหมายที่แน่นอนเอาไว้ เพื่อให้ปฏิบัติจะได้ทราบแน่ชัดว่าจะต้องกระทำสิ่งใดเพื่อให้เกิดผลอย่างไร การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ในเรื่องนี้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้แสดงความคิดเห็นไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ไมเนอร์ (Minor. 1964 : 27-31) ให้ความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดีขึ้น
2. เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
3. เพื่อช่วยครูในการจัดหา และเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสอน
4. ช่วยเหลือครูปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

5. สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู
6. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักประเมินผลการเรียนการสอนของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
7. กระตุ้นให้ครูรู้จักการประเมินผลงานของตัวเอง
8. ช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้ผลสำเร็จ มีความอบอุ่นใจ ปลอดภัย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง
9. กระตุ้นให้ครูร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
10. ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สาย ภาณุรัตน์ (2511 : 31 - 36) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศงาน
วิชาการภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ
 1. ช่วยให้ครูเห็น และเข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการศึกษา
 2. ช่วยให้ครูได้เห็น และเข้าใจในความต้องการของเด็กตลอดจนปัญหาต่าง ๆ
ของเด็ก
 3. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
 4. ช่วยเสริมสร้างขวัญ และความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของคณะครู
 5. ช่วยส่งเสริมให้ครูได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
 6. ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนของตนให้ดีขึ้น
 7. ช่วยเหลือครูใหม่ ให้เข้าใจระบบงานในโรงเรียน และงานวิชาอาชีพครู
 8. ช่วยประเมินผลงานของครูตามแนวทางที่ตกลงกันไว้
 9. ช่วยครูแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และช่วยวางแผนการสอน
ให้เหมาะสม
 10. ช่วยประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียน ให้ประชาชนทราบ
 11. ช่วยค้นหาปัญหาของโรงเรียน และหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น
 12. ช่วยปกป้องครูไม่ให้ถูกใช้งานเกินขอบเขต และไม่เป็นกรรม

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 (2519 : 3 - 5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตร และให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน การจัดการศึกษาตามความต้องการจำเป็น
4. เพื่อรักษา วิจารณ์ ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ในทุกระดับ
5. เพื่อให้ความช่วยเหลือ และประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด กระทรวง และสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

× หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 4) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นจุดมุ่งหมายในการให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนเพื่อก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการที่จะปรับปรุง และพัฒนางานการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือในเรื่อง การแก้ปัญหา การพัฒนาคนพัฒนางาน การประสานสัมพันธ์ และการสร้างขวัญกำลังใจ
2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ เป็นจุดมุ่งหมายในการให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนให้มี ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนในเรื่อง การวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน การพัฒนาวิธีสอน การพัฒนาและใช้สื่อประกอบการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และการประเมินผลการเรียนและปรับปรุงกระบวนการวัดผล

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน น่าจะมีสองประการด้วยกัน ได้แก่ นิเทศภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานที่ดำเนินการอยู่ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และนิเทศภายในเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นจุดวิกฤตซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ หรือเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ได้รับจากการตรวจสอบ วิเคราะห์ วิจัย หรือประเมินผลสภาพปัญหา ด้วยวิธีการต่าง ๆ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรในโรงเรียนหลายฝ่าย ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศกรมสามัญศึกษา (2531:5) ได้กล่าวว่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประกอบด้วย 3 ฝ่าย ดังนี้

1. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง บุคลากรที่อยู่ภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูงในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่โรงเรียนมอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น
2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครู ผู้ได้รับประโยชน์จากการนิเทศทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งจะทาให้มีรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้น
3. ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง ผู้ที่จะช่วยให้การดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ทาในฐานะผู้นิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน

บทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายคือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ ซึ่งบุคลากรดังกล่าวควรมีบทบาทในการดำเนินงานการนิเทศ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาย่อมเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารนอกเหนือจากเป็นนักบริหารตามบทบาทหน้าที่แล้ว ผู้บริหารต้องมีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาอีกด้วย การบริหารกับการนิเทศจึงต้องควบคู่กันไป มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้หลายท่าน อย่างน่าสนใจ ดังนี้

ฉลอง ปิ่นทอง (2527 : 15) ได้ให้ทัศนะว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดครูแต่ละคนทำการสอนให้ได้ผลดี และช่วยส่งเสริมให้ครูมีความเจริญงอกงามในอาชีพ
2. เป็นผู้ประสานงานให้บริการแก่ครูทุกคนในด้านการสอน คือต้องช่วยเหลือครูในด้านเนื้อหาที่จะสอน วิธีการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการวัดผล
3. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ตีให้แก่ครูในทุกโอกาส สามารถให้คำปรึกษาหารือ และแนะนำแหล่งวิทยากรที่เหมาะสมแก่ครู
4. รับผิดชอบการประเมินผลการเรียนการสอนและโปรแกรมของโรงเรียนทั้งหมด หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 7) ได้กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องมีความหมายต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ
 1. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

2. ร่วมประชุมวางแผนการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนกับผู้ปกครองและครูโดยอยู่ในฐานะประธานของคณะทำงาน

3. พิจารณานุมัติโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับนโยบาย และแผนงานของโครงการ

4. เป็นผู้นำการสนับสนุนทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ดำเนินโครงการ

5. ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และเป็นวิทยากรที่ดีแก่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนและครู

6. ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ และมีความเจริญงอกงามในวิชาชีพ

7. ใช้เทคนิคการบริหารมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

8. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535 : 22 - 23)

ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ผู้บริหารของหน่วยงานต้องเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในในหน่วยงานอย่างเข้มแข็ง โดยสนับสนุนทั้งนโยบาย ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และเวลา

2. ผู้บริหารต้องชี้แจงกับบุคลากรภายในหน่วยงานให้เกิดความเข้าใจ เห็นความจำเป็นและรับทราบปัญหาพร้อมกัน ยอมรับในความร่วมมือซึ่งกันและกัน

3. ผู้บริหารจัดตั้งคณะผู้นิเทศภายในหน่วยงานซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากฝ่ายต่างๆ ของหน่วยงาน

4. ผู้บริหารจัดให้มีการเสริมความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทันต่อวิทยาการใหม่ ๆ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการนิเทศภายในร่วมกัน

5. ผู้บริหารต้องสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้นิเทศ โดยผู้บริหารของหน่วยงานเป็น
 หลักในการดำเนินงาน ซึ่งมีทั้งการนำหลักมนุษยสัมพันธ์ มาให้ความสนใจ และสนับสนุน รวมทั้ง
 เข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่จะทำได้

6. ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศของการทำงานด้วยการให้เกียรติยกย่อง
 เคารพนับถือกันทุกฝ่ายและมองเห็นว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

7. ผู้บริหารต้องทำการประเมินผลการนิเทศและพัฒนาการนิเทศต่อไปอย่างต่อเนื่อง
 เนื่องจากให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการนิเทศ คือ ผู้ปฏิบัติงานสามารถช่วยตนเองได้

2. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ผู้ช่วย
 ผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายมีหน้าที่นี้เทศช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจระบบต่าง ๆ ของโรงเรียน
 ให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ช่วยฝ่ายวิชาการซึ่งต้องรับผิดชอบโดยตรงในด้านการจัดการเรียน
 การสอน ในเรื่องนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 7) ได้กล่าวถึง บทบาท หน้าที่
 ของผู้ช่วยผู้บริหารกับการนิเทศไว้ดังนี้ คือ

1. ร่วมวางแผนและวิเคราะห์โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
2. รวบรวมโครงการ และจัดทำแผนงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
3. ประสานงานกับศึกษานิเทศก์ และแหล่งวิทยาการต่างๆ เพื่อเพิ่มเติมประสิทธิภาพ
 ในการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน
4. นิเทศ ติดตาม และประเมินผล และควบคุมคุณภาพการดำเนินงานโครงการ
 นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทุกโครงการ
5. บริการ สนับสนุน อำนวยความสะดวก บำรุงขวัญและกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ
 แก่บุคลากรผู้ดำเนินการโครงการแต่ละโครงการ
6. ทำสถิติหรือเก็บข้อมูลแสดงความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นรายเดือน รายภาค
 เรียน และรายปี

7. สรุปผลการดำเนินงานโครงการ แข็งแกร่งบุคลากรในโรงเรียน และรายงานผลเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ครูผู้สอนกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดเพราะครูเป็นผู้ปฏิบัติย่อมจะทราบปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ถ้าปราศจากความร่วมมือจากครู การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจะไม่บังเกิดผลเลย

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 9) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของครู ผู้สอนกับการนิเทศไว้ดังนี้ คือ

1. ยอมรับบทบาทของผู้นิเทศ โดยรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและนำข้อนิเทศไปปฏิบัติให้เกิดผล
2. มีความสนใจ ความต้องการ และความกระตือรือร้นต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ให้ความร่วมมือในการนิเทศ เช่น ร่วมเป็นวิทยากรสาธิตการสอน ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศแก่ผู้นิเทศ
4. ร่วมปรึกษากับผู้บริหารและผู้นิเทศในการหาแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียน
5. เป็นผู้นิเทศในเรื่องที่ถนัดหรือมีความชำนาญพิเศษ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กระบวนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจะดำเนินการอย่างไรได้ผล จำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนในการปฏิบัติงานซึ่งเรียกว่า กระบวนการ หรือแบบแผนของการปฏิบัติงาน ปัจจุบันกระบวนการนิเทศมีมากมายหลายรูปแบบ ส่วนมากเป็นรูปแบบของนักการศึกษาต่างประเทศ สำหรับนักการศึกษาของไทย เช่น ดร.สังข์ อุตธานันท์ (2530 : 47) ได้เสนอรูปแบบกระบวนการนิเทศมีชื่อเรียกว่า "PIDRE" ไว้อย่างน่าสนใจซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning)
2. การทำให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing)
3. การลงมือปฏิบัติ (Doing)
4. การสร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing)
5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ จะทำการประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลความต้องการจำเป็นของสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศรวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 การทำให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ เป็นขั้นตอนของการทำให้ความรู้ ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่สำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องใดก็ตาม และมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปอย่างไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ จึงจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงานประกอบด้วย การปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศ ลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศ และควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลา และมีคุณภาพสูง

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน ขณะที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิต และกระบวนการดำเนินงาน เป็นขั้นที่ผู้นิเทศ ทว่าการประเมินผลงาน และประเมินผลการทำงาน ที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วว่าเป็น อย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศแล้วพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข หรืออาจจะทำโดยการ ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่งก็ได้

กิจกรรมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ผู้นิเทศจำเป็นต้องเลือกกิจกรรมที่ดีที่สุดและเหมาะสมสำหรับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับ การนิเทศได้มีแนวคิดและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้เต็ม ความสามารถ ดังนั้น ผู้นิเทศควรคำนึงถึงองค์ประกอบของกิจกรรมการนิเทศ และประเภท ของกิจกรรมที่จะต้องใช้ในการนิเทศ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของกิจกรรมการนิเทศ วาไรรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 : 55)

ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการนิเทศต้องคำนึงองค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย
2. ขนาดของกลุ่ม
3. การก่อให้เกิดประสบการณ์
4. ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมาย ขนาดของกลุ่ม และก่อให้เกิดประสบการณ์

พิภพ กาญจนะ, เพ็ญพักตร์ สัมสัมพันธ์, ถิ่น แพเพชร (2532 : 28)

กล่าวว่า การที่ผู้นิเทศจะเลือกใช้กิจกรรมใดในการให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศ ควรพิจารณา งานเรื่องต่อไปนี้

1. จุดประสงค์ในการให้ความรู้ เช่น การให้ความรู้ในด้านเจตคติ ด้านทักษะ หรือด้านความรู้ ความเข้าใจ
2. ขนาดของกลุ่มที่จะให้ความรู้ โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่ม เช่น กลุ่มเล็ก กลุ่มกลาง กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

3. ความคาดหวังในระดับคุณภาพของกิจกรรม เช่น ความคาดหวังไว้สูงในกิจกรรมที่เลือกไว้ ควรเป็นกิจกรรมที่เลือกสรรอย่างพิถีพิถัน อาจจะต้องเกี่ยวข้องกับงบประมาณและเวลามากขึ้น

2. กิจกรรมการนิเทศ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 16-19) ได้เสนอวิธีการนิเทศซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การประชุม เป็นกิจกรรมที่คุ้นเคยกันอยู่แล้ว เช่น การประชุมชี้แจง การประชุมปรึกษาหารือเป็นต้น การจัดประชุมของโรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นการชี้แจงหรือชักจูงความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียน

2. การฝึกอบรม เป็นการจัดประชุมในอีกลักษณะหนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้กับผู้รับการฝึกอบรม ให้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่บุคคลผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบ

3. การประชุมปฏิบัติการ มีลักษณะเช่นเดียวกับการประชุมอบรม แต่มีเป้าหมายที่สำคัญ คือผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การทำอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ การทำคู่มือ เป็นต้น

4. การจัดป้ายนิเทศ เป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูลและข่าวสารความรู้ ตลอดจนความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางการศึกษา

5. การจัดมุมหนังสือ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ครูได้มีแหล่งในการศึกษาค้นคว้า เฉพาะเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

6. การให้คำปรึกษาแนะนำ อาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มย่อยก็ได้

7. การสาธิตการสอน คือการแสดงวิธีการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นตัวอย่างให้ดู

8. การไปเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น จะทำให้ครูได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ หรือสภาพของโรงเรียนที่ไปเยี่ยมชมว่ามีสภาพเป็นอย่างไร ทำให้เกิดการเปรียบเทียบถึงสภาพความเป็นอยู่ การทำงาน และผลงาน ทำให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาและเกิดกำลังใจในการทำงานและปรับปรุงให้ดีขึ้น

9. การศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลอง เป็นวิธีการนิเทศวิธีหนึ่งที่ผู้นิเทศและครูสามารถดำเนินการร่วมกันได้ เพื่อหาข้อสรุปบางเรื่อง

10. การส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ครูเป็นผู้รักการศึกษา ค้นคว้า ใฝ่คว้าหาความรู้ให้เกิดประโยชน์

11. การจัดนิทรรศการ เป็นการกระตุ้นให้การปฏิบัติงานเกิดผลเด่นชัดขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประดิษฐ์จากวัสดุท้องถิ่น

12. การให้บำเหน็จรางวัล หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างานอาจส่งครูในสายอาชีพปฏิบัติงานที่ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถกลับมาทำงานให้ได้ผล

13. การชักกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพ เช่น การระดมพลังสมอง เพื่อแก้ปัญหา และสาเหตุ ตลอดจนทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมแล้วนำไปใช้ในการนิเทศในลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่มต่อไป

14. การสังเกตการสอน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยครูผู้สอนให้ปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียนได้

งานการนิเทศ

ในเรื่องของงานการนิเทศนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวว่า งานการนิเทศ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรให้มี ความสามารถ และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) งานนิเทศทั่วไป 2) งานนิเทศเฉพาะ

1. งานนิเทศทั่วไป มีนักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึง การนิเทศทั่วไปไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 12) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศทั่วไปว่า เป็นการนิเทศที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ และเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

ในความหมายประการแรกเพื่อพัฒนาคน ก็คือ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ครูเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมงานทางที่ดีขึ้น ประการที่สอง เนื่องจากการนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตสอนให้ดีขึ้นนั่นเอง สำหรับประการที่สาม สร้างการประสานสัมพันธ์นั้นจะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด และประการสุดท้าย คือ การสร้างขวัญกำลังใจ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคลากรมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็ย่อมจะประสบความสำเร็จได้ยาก

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 4) ได้กล่าวถึงเรื่องการนิเทศทั่วไปว่าเป็นการนิเทศเพื่อมุ่งสร้างขวัญและกำลังใจในการที่จะให้ครูเกิดการปรับปรุง และพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น อันได้แก่ การแก้ปัญหา การพัฒนาคนพัฒนางาน การประสานสัมพันธ์ และการสร้างขวัญกำลังใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 7) ได้กล่าวถึงการนิเทศทั่วไปว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การนิเทศทั่วไป เป็นกระบวนการนิเทศของผู้บริหาร หรือคณะผู้นิเทศที่ได้รับมอบหมาย ได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และขวัญกำลังใจอันที่จะปรับปรุงและพัฒนางานการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. การนิเทศเฉพาะ มีหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึง การนิเทศเฉพาะไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 4-5) ได้กล่าวถึงงานการนิเทศ เฉพาะไว้ว่า เป็นการนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ ในเรื่อง การวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน การพัฒนาวิธีการสอน การพัฒนาและใช้สื่อประกอบการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรม นักเรียนได้อย่างเหมาะสม และการประเมินผลการเรียนและปรับปรุงกระบวนการวัดผล

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535 : 9) ได้กล่าวถึงงานการนิเทศเฉพาะไว้ในคู่มือนิเทศงานการศึกษานอกโรงเรียนว่า เป็นการนิเทศในเชิงวิชาการ โดยเน้นนิเทศเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งงานการจัดให้การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาทั้ง งานและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่องานนั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2536 : 7) ได้กล่าวถึงเรื่องงานนิเทศการสอนซึ่งเป็นลักษณะของการนิเทศเฉพาะไว้ในรายงานการ ประเมินผลระบบการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยว่า "เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและนวัตกรรมทางการ ศึกษา การวัดผลและประเมินผล

นอกจากนี้ ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนแนวใหม่ตามนโยบายของ รัฐบาลที่ได้กำหนดในปี พ.ศ. 2537 เป็นปีแห่งคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดกรอบของงาน การนิเทศเฉพาะ หรือนิเทศเจาะลึก และบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้ดังนี้ คือ ๑) ผู้บริหาร เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจนิเทศเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษาดลอดจนปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะ เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน อันได้แก่ งานด้านหลักสูตร งานสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน งานวัดผลประเมินผล งานการสนับสนุนให้ครูและวิทยากรเข้างานปรึกษา หลักการ เทคนิค การสอน จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ งานการพัฒนาสมรรถภาพการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 9-22)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การนิเทศเฉพาะในโรงเรียนผู้ใหญ่ เป็นกิจกรรมการนิเทศของ ผู้บริหารหรือคณะผู้นิเทศที่ได้รับมอบหมายได้เข้าไปช่วยเหลือครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ใน 11 เรื่อง ดังนี้ นโยบายและทิศทาง

การจัดการศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ธรรมชาติและคุณลักษณะของ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ จิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ การวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์ การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาและปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอน เทคนิคและวิธีการสอนนักศึกษา ผู้ใหญ่ การพัฒนาและการเลือกใช้สื่อประกอบการสอน การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม การเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญและวิชาอาชีพ และการวัดผลและประเมินผลการเรียน การสอนผู้ใหญ่

2.1 นโยบายและทิศทางการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพงาน การศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่ได้กำหนดในปี 2537 เป็นปีแห่ง คุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นนิมิตหมายอันดีสำหรับการพัฒนาการศึกษาของชาติในระยะยาวต่อไป กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเป็นนโยบายในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 14 + 19)

2.1.1. นโยบายด้านผู้สำเร็จการศึกษานอกโรงเรียน นักศึกษาที่จบ หลักสูตร จะต้องมีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติที่ดีและรู้จักคิดเป็น อันมีผลทำให้สามารถนำความรู้ ทักษะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.1.2 นโยบายกระบวนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

1) ด้านกระบวนการบริหาร มุ่งเน้นการบริหารที่นำกระบวนการ การบริหารการเรียนการสอน การวางแผนการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร การอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่มาเอื้อต่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้เกิดการ เรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2) ด้านกระบวนการเรียนการสอน มุ่งเน้นสอนให้นักศึกษา รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถคิดเป็น แก้ปัญหาได้โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนให้สัมพันธ์ สอดคล้องกับวิถีชีวิต ทั้งนี้ให้มีการประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และเร่งการนำแหล่ง ทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนการเรียนการสอน

3) ด้านกระบวนการนิเทศ มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการนิเทศ ติดตามประเมินผลตลอดจนกำหนดมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

2.1.3. นโยบายตัวบ่งชี้

1) นักศึกษา สนับสนุนให้มีการจัดบริการแนะแนว บริการสวัสดิการแก่นักศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและสร้างเจตคติที่ดีและแรงจูงใจในการศึกษาต่อแก่นักศึกษา

2) ครูและวิทยากร ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและวิทยากร เข้าใจปรัชญา หลักการ เทคนิคการสอนและจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ผู้บริหาร ให้ผู้บริหารให้ความสำคัญในการบริหาร การเรียนการสอน การวางแผนการจัดองค์กรเพื่อการเรียนการสอน

4) ศึกษาวิเคราะห์ ให้ศึกษานิเทศก์ มีความรู้ ความเข้าใจ ระบบการนิเทศ การประเมินผลวัดผล เพื่อสามารถใช้กระบวนการนิเทศปรับปรุงระบบการเรียนการสอน

5) หลักสูตร ให้ผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ เข้าใจ หลักสูตร ตลอดจนสอนและปฏิบัติการนิเทศ ติดตามผล เพื่อให้การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้มีหลักสูตรที่หลากหลาย สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ

6) สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ตลอดจนพัฒนาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอและเหมาะสม โดยสนับสนุนให้มีการใช้สื่อในท้องถิ่น และนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณและพัฒนาระบบการเรียนการสอน ตลอดจนสนับสนุนการกระจายสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

7) การวัดผลและประเมินผล มุ่งพัฒนาระบบการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภทโดยเน้นการกระบวนการคิดเป็นและประสบการณ์การเรียนรู้

8) อาคารสถานที่ พัฒนาอาคารสถานที่และห้องเรียน ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมการใช้อาคารสถานที่ของหน่วยงานเครือข่าย

2.2 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ หลักสูตรเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวและรายละเอียดประกอบแบบการก่อสร้าง ผู้บริหารคือผู้ควบคุมการก่อสร้าง ครูคือช่างฝีมือทั้งหลาย หากควบคุมการก่อสร้างไม่เข้าใจแบบ ไม่สนใจรายละเอียดประกอบแบบ สิ่งก่อสร้างที่สำเร็จออกมาย่อมมีลักษณะ เป็นไปตามความพอใจช่างฝีมือ และผู้ควบคุมงานจะหามาตรฐานและลักษณะที่แน่นอนไม่ได้ ในโรงเรียนก็เช่นกัน หากผู้บริหารและครูผู้สอนไม่สนใจหลักสูตรและรายละเอียดประกอบหลักสูตรแล้วผลการเรียนการสอนจะไม่มีจุดหมายที่แน่นอน ยกแก่การควบคุม และไม่อาจประเมินได้ว่างานวิชาการประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด จากข้อเปรียบเทียบดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจงานเรื่องของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2530 โดยเฉพาะในเรื่องของ หลักการ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หลักเกณฑ์ การใช้หลักสูตร นอกจากนี้ยังจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของจุดประสงค์การเรียนรู้ และ เนื้อหาวิชาที่จะสอนในแต่ละหมวดวิชาอีกด้วย

2.3 ธรรมชาติและคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่จะให้ได้ผลตามความมุ่งหมายนั้น ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (Adult Learner) เป็นอย่างดี เพราะจะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอน และสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านเตรียมหลักสูตร การจัดและดำเนินโครงการ และการจัดวิชาให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นจะได้กล่าวถึงความหมายของผู้ใหญ่ และคุณสมบัติที่เป็นลักษณะของนักศึกษาผู้ใหญ่ พอสังเขป ดังนี้

2.3.1 ความหมายของผู้ใหญ่ สุนทร สุพันธ์ชัย (ม.ป.ป. : 31-32) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์พิจารณาว่าบุคคลใดจะเป็นผู้ใหญ่หรือนั้น น่าจะมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

1. อายุ ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวว่าบุคคลบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งนับว่าเป็นผู้ใหญ่ สามารถทำนิติกรรมใด ๆ ได้ แต่บุคคลก็อาจเป็นผู้ใหญ่ได้โดยการสมรสทั้ง ๆ ที่อายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ได้ โดยชายอายุ 17 ปี ผู้หญิงอายุ 15 ปี การที่อายุเป็นเกณฑ์ตัดสินบางครั้งก็ไม่เหมาะสม และถูกต้องเสมอไป เพราะผู้ใหญ่บางคนนั้นอาจมีความรับผิดชอบและมีวุฒิภาวะต่ำกว่าเด็กบางคนเสียอีก
2. ความเจริญทางจิตใจ บางคนอายุน้อยยังอยู่ในวัยเด็ก แต่มีความรับผิดชอบสูง มีวุฒิภาวะสูง ก็น่าจะเป็นผู้ใหญ่ได้ แต่มีปัญหาว่าการใช้เกณฑ์นี้เน้นปฏิบัติได้ยาก
3. บทบาทในสังคม ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่จะมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน กล่าวคือ ความรับผิดชอบของเด็กส่วนใหญ่จะมีลักษณะ เป็นการเตรียมเพื่อความเป็นผู้ใหญ่ นั่นก็คือ เด็กยังไม่มีบทบาทการผลิตโดยตรง ยังเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ทางเศรษฐกิจ สำหรับผู้ใหญ่แล้วย่อมมีลักษณะตรงข้าม คือ มีบทบาทการผลิตเลี้ยงตัวเองได้ อาจแต่งงานแล้ว และบางทีก็เป็นพ่อคนแม่คนและเป็นพลเมืองที่หาหน้าที่ได้เต็มตัว ดังนั้นการศึกษาของเด็กและผู้ใหญ่นั้นต่างกัน การศึกษาของเด็กมักจะเป็นการเตรียมเพื่อนำไปเข้าอนาคต แต่การศึกษาผู้ใหญ่มีลักษณะ เป็นการเสริมกิจกรรมหลักที่เขาทำอยู่

เชิยรศรี วิวิธสิริ (2527 : 36) ได้ให้ความหมายของผู้ใหญ่ หมายถึง บุคคลซึ่งมีพัฒนาการถึงพร้อมกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ตลอดจนบทบาททางสังคมสมบูรณ์เต็มที่ สามารถรับผิดชอบและดำเนินชีวิต และกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้ใหญ่อื่น ๆ ได้ด้วยความราบรื่น

2.3.2 คุณลักษณะโดยทั่วไปของนักศึกษาผู้ใหญ่ คาร์ล โรเจอร์ (Rogers. 1986 : 24 - 34) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่เป็นคุณลักษณะของนักศึกษาผู้ใหญ่ไว้ 7 ประการด้วยกันคือ

1. นักศึกษาคือผู้ใหญ่โดยค่างาคัดความ หมายความว่า เป็นวัยที่เข้าสู่ภาวะซึ่งมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้ทัดเทียมกับคนอื่นในสังคม นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระภาพ และเสรีภาพมากขึ้น ดังนั้นการสอนนักศึกษาจึงควรสนับสนุนพัฒนาการเหล่านี้โดยเฉพาะให้เกิดความเป็นตัวของตัวเองตามที่ปรารถนา

2. นักศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในกระบวนการเจริญงอกงามอย่างต่อเนื่อง หมายความว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นจึงอยู่ในช่วงของการเจริญเติบโต และพัฒนาการยังเป็นไปอย่างต่อเนื่องมิได้หยุดนิ่งทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ ความสนใจที่มีต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม สำหรับทิศทางและย่างก้าวในการพัฒนา อาจจะมีข้อแตกต่างกันระหว่างบุคคลอยู่บ้าง ซึ่งครูผู้สอนผู้ใหญ่ควรรักษาความสนใจในกระบวนการเติบโตของนักศึกษาตลอดจนหาทางส่งเสริมให้พวกเขามีความกระตือรือร้นต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. นักศึกษาได้แก่ประสบการณ์และค่านิยมติดตัวมาด้วย หมายความว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละคนจะนำเอาประสบการณ์ของเขาติดตัวมาด้วยจะมากหรือน้อยอาจขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่ซึ่งเขาปฏิบัติอยู่ ซึ่งประสบการณ์จะเป็นส่วนช่วยให้เขาเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเอาใจใส่เกี่ยวกับประสบการณ์และค่านิยมในตัวนักศึกษา

4. นักศึกษาเข้ามาเรียนด้วยความตั้งใจหลายประการ ในความหมายนี้อาจจำแนกความต้องการเข้ามาเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ได้ 2 ประการ คือ

4.1 นักศึกษาเข้ามาเรียนโดยไม่ได้มีความต้องการอย่างแท้จริง โดยเฉพาะกิจกรรมด้านอาชีพและการมีงานทำ นักศึกษาอาจจะไม่ได้มีความต้องการเลยหรืออาจจะมีความต้องการบ้างเพียงนิดหน่อยเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นจึงนับว่ามีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างมาก ถ้าหากจะมีการพูดคุยเรื่องนี้กับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยตรง ซึ่งบางครั้งจะพบว่าเขาเพียงแต่มีความคิดว่าต้องการ

4.2 เหตุผลและความตั้งใจในการเข้ามาเรียนที่นักศึกษานอกกับใครบางคน บางครั้งพบว่า อาจจะไม่ใช่เหตุผลที่แท้จริงเสมอไป ทั้งนี้เพราะว่าเหตุผลดังกล่าวอาจไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เลย แต่อาจไปสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการทางด้านสังคม เช่น ความต้องการได้ออกจากบ้านในตอนเย็น โดยผลจากการวิจัยบางชิ้นปรากฏว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเข้ามาเรียนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับสภาพปัญหาภายในครอบครัว

5. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคาดหวังเฉพาะตัวต่าง ๆ กัน จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคาดหวังในการเข้าเรียนต่างๆ กันออกไป ทั้งนี้ส่วนมากมักจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์จากโรงเรียนเดิม ตลอดจนการศึกษาซึ่งได้รับภายหลังออกจากโรงเรียนแล้ว โดยที่นักศึกษบางคนมีความพอใจกับประสบการณ์ของโรงเรียนเก่า ในทางตรงกันข้ามผู้ใหญ่นบางคนก็ไม่มีโอกาสเช่นนั้น อย่างไรก็ตามนักศึกษส่วนมากมักจะคาดหมายว่าการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ก็คงจะเหมือน ๆ กับการศึกษาในโรงเรียนที่เขาเคยพบมาในอดีต นักศึกษามักจะคาดหวังไว้ว่าพวกเขาคงจะได้รับการสืบสวนทุก ๆ อย่างจากครูซึ่งเป็นผู้รอบรู้ในทุกอย่าง ความคาดหวังดังกล่าวมีผลกระทบต่อทัศนคติในการทำงานเป็นกลุ่มของนักศึกษา เช่น บางคนชอบการทำงานคล้อยตามกัน ขณะที่บางคนมักชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระบางคนต้องการที่จะได้รับการสั่งสอนตลอดเวลา

6. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความสนใจหลายด้านที่ต้องทำไปพร้อมกัน ส่วนมากแล้วนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่สามารถที่จะมาเรียนแบบเต็มเวลา แต่มักจะเป็นประเภทเรียนเวลาพิเศษ เพราะฉะนั้นกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่จึงมักจะได้รับ ความสนใจเป็นลำดับรองลงไป ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนมากจะต้องคำนึงถึงหน้าที่การงานประจำ ภารกิจด้านครอบครัว กิจกรรมทางด้าน

สังคมซึ่งนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่สามารถแยกตนเองออกจากสภาพแวดล้อมทางสังคม หรือพื้นฐานเดิมก่อนมาเรียนได้

สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนภาคค่ำหรือภาคพิเศษก็จะต้องปฏิบัติตนตามบทบาทภารกิจ เช่นเดิมตลอดไป ดังนั้นนักศึกษาจึงมักจะประสบปัญหาอุปสรรคที่ไม่ส่งเสริมต่อกิจกรรมการเรียน โดยที่อาจจะถูกขัดขวางรบกวนจากปัญหาของบุคคลในครอบครัว เช่น ถ้าหากยังมีบุตรเล็ก ๆ ที่ต้องคอยเอาใจใส่ และนอกจากนั้นก็อาจจะมีปัญหาจากธุรกิจการทำงานที่ทาอยู่มาขัดขวางการเรียนอีกด้วย

7. นักศึกษาผู้ใหญ่มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตัวเอง กล่าวคือ ในช่วงอายุที่ผ่านมา นักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละคนได้พัฒนาปรับปรุงพุทธศาสตร์รูปแบบในการเรียนรู้เป็นของตนเอง ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความถนัดตามธรรมชาติ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ ดังนั้นครูผู้สอนควรหาความสนใจในรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ในกลุ่มนักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้สอนจึงควรต้องทบทวน ปรับปรุงวิธีการสอนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแบบแผนวิธีการเรียนของนักศึกษาแต่ละคน ทั้งนี้ต้องไม่บังคับผู้เรียนให้เรียนโดยใช้วิธีการที่ผู้สอนมีความถนัดเพียงอย่างเดียว

2.4 จิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนแล้ว ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบุคลิกภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ทั่ว ๆ ไป จิตวิทยาผู้ใหญ่ และหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ตลอดจนวิธีสอนและเทคนิคการสอนผู้ใหญ่ เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถคาดการณ์หรือตัดสินใจได้ว่าจะเลือกใช้กิจกรรมใดในการจัดการเรียนการสอน หรือใช้วิธีการสอน ใด ๆ จึงจะเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

ในเรื่องจิตวิทยาของผู้ใหญ่ กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน (2524 : 25) สรุปไว้ดังนี้ โดยทั่ว ๆ ไปแล้วผู้ใหญ่มีความรู้และประสบการณ์อยู่แล้ว ไม่ชอบการสอนแต่ชอบให้แนะนำแล้วเขาจะเรียนรู้ได้เอง ไม่ชอบงานจุกจิกจู้จี้หุยมหิมมากเกินไป ผู้ใหญ่จะมีความ

सानีโกอยู่เสมอว่าเขาไม่เข้าใจก็จะปฏิบัติต่อเขาอย่างเด็กไม่ได้ มีความกลัวการวิพากษ์วิจารณ์ เมื่อกระทำผิดและมีความละอายขายหน้าเมื่อทำอะไรผิดพลาดต่อหน้าเพื่อนร่วมชั้น ไม่ชอบการกล่าวเยาะเย้ยประชดหรือล้อเล่น มีทัศนคติต่อตัวเองจะเลิกเรียนเลิกฟังทันทีเมื่อไม่พอใจ ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีในสิ่งที่เขาต้องการและมีประสบการณ์อยู่แล้ว ผู้ใหญ่มีภาระครอบครัวมากจึงมีความวิตกกังวลอยู่เสมอ ประสบการณ์รับรู้ด้วยหู ตา และการพูดจา จะเสื่อมถอย ในการทำงานใด ๆ ไม่ต้องการแข่งงวดกวดขัน และไม่ต้องการแข่งขันกับผู้อื่น ในการเรียนรู้ต้องการผลสำเร็จทันทีทันใด ต้องการความสำเร็จในด้านรูปธรรมมากกว่าในด้านนามธรรมจะเรียนหรือทำงานได้ดีเมื่อได้รับการยอมรับนับถือการยกย่องชมเชย และเมื่อเขามีความมั่นใจในตัวเอง

สุนทร โครตรบรรเทา (2530 : 99-100; อ้างจากคาร์ล วัตน์เบิร์ก. 1972: 118-125) ได้สรุปหลักการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระได้เป็นอย่างดี ซึ่งหมายความว่าสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระจะช่วยให้ผู้ใหญ่มีโอกาสรู้จักศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นการจัดสภาพการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการตัดสินใจ และการแสดงออกด้วยตนเอง
2. ผู้ใหญ่เรียนรู้ด้วยการมองเห็นความสัมพันธ์ของโลกกับประสบการณ์ของตนเอง หลักการนี้ได้มาจากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการกระทำ ของจอห์น ดุย และประสบการณ์ในการกระทำที่ผู้เรียนต้องเป็นผู้เลือกเอง โดยให้สัมพันธ์กับทฤษฎีของสิ่งที่ตนเองต้องกระทำ
3. ผู้ใหญ่เรียนรู้ด้วยความร่วมมือ ซึ่งการเรียนรู้ด้วยความร่วมมือนี้ไม่จำเป็นต้องหมายถึงการเรียนเป็นกลุ่มแต่เป็นการทำให้ผู้อื่นสนับสนุนประสบการณ์การเรียน ไม่ว่ามาจากการเรียนข้างล่าง การเรียนด้วยความร่วมมือนี้รวมถึงการมีปฏิริยาช้อนกลับในสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่เป็นการแข่งขัน
4. ผู้ใหญ่เรียนรู้จากภายนอกไปสู่ออกนอก หมายความว่า การเรียนรู้มีความหมายมากที่สุดคือการเรียนรู้ซึ่งเกิดจากภายในตัวผู้เรียน มากกว่าแรงผลักดันบางอย่างที่มาจากภายนอก
5. ผู้ใหญ่เรียนรู้ตามคุณลักษณะของความเป็นมนุษย์ของตนเอง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2525 : 26-27) ได้สรุปการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ได้รับการจูงใจให้อยากเรียน และมองเห็นความสำคัญของเรื่องที่จะเรียน เรื่องที่เรียนนั้นจะต้องสนองความต้องการความรู้ ประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ผู้สอนจะต้องให้กำลังใจผู้เรียนเสมอ ในการเรียนนั้นใช้ปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวันเป็นศูนย์กลางการเรียน ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยสามารถนำไปใช้ได้ทันที ผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนของตนเอง ดังนั้นผู้สอนจะต้องใช้วิธีสอนหลาย ๆ อย่างที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

ในเรื่องของบุคลิกภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ทั่ว ๆ ไป กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2525 : 24) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ผู้ใหญ่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
3. มีความสามารถในการใช้ภาษาน้อย ไม่สามารถใช้คำศัพท์ยาก ๆ ได้
4. มีความกังวลใจ
5. มีความสนใจเรียนในช่วงสั้น ๆ
6. มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย
7. ผู้ใหญ่ไม่ชอบบรรยากาศที่เป็นชั้นเรียนเพราะคิดว่าตนเองขาดอิสระเสรี
8. ผู้ใหญ่ไม่ชอบเรียน ถ้ามองไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน
9. ผู้ใหญ่บางคนไม่สนใจกิจกรรมใด ๆ ที่ครูหรือโรงเรียนจัดขึ้น
10. ผู้ใหญ่มักปลีกตัวออกจากสังคม
11. โดยทั่ว ๆ ไปแล้วมีสุขภาพไม่ดี
12. ผู้ใหญ่จะมีการปรับตัวยาก เปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อเดิมยาก
13. ผู้ใหญ่จะมีความรู้สึกที่ตนเองมีปมด้อยไม่ชอบเข้าสังคมกับคนอื่น คิดว่าตนเองไม่เท่าเทียมคนอื่น
14. ผู้ใหญ่ไม่ชอบการทดสอบแต่ต้องการยกย่องนับถือจากเพื่อน ๆ และครู

ลักษณะการแสดงออกของผู้ใหญ่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 29)
สรุปได้ดังนี้

1. ไม่ชอบถูกตำหนิ การดูหมิ่น ไม่ชอบแสดงตัวในที่ประชุม
2. ไม่ชอบถูกบังคับ หรือต้องตอบคำถามทันทีทันใดโดยมิได้เตรียมตัวล่วงหน้า
3. ไม่ชอบพูดถึงเบาะน้อย และความผิดพลาดของตน
4. ไม่ชอบการแข่งขันวดกวดขันเอาจริงเอาจังเกินไป
5. ไม่ชอบให้ช่วยเหลือและเอาใจใส่มากเกินไป
6. ไม่ชอบถูกจิกจู้จี้ในท้าวว่าร้ายต่าง ๆ
7. มีความประหม่า และกลัวผิดมากกว่าเด็ก
8. มีประสบการณ์ดีกว่าเด็กสามารถตัดสินใจได้ดีกว่าเด็ก
9. รู้จักตัวของตัวเองว่าเป็นใครมีความรู้ความสามารถเพียงไร
10. มีความพร้อมในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาดีกว่าเด็ก
11. ชอบการยกย่อง ชมเชย และสนับสนุนให้กำลังใจอยู่เสมอ
12. รู้สึกไม่พอใจเมื่อไม่ได้รับความยุติธรรม

2.5 การวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ ในเรื่องของการ

วิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ นั้น เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องรู้จักการวิเคราะห์ และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของรายวิชา และเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ในเรื่องนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2524 : 13) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. จุดประสงค์ปลายทางของการสอนในคาบนั้นคืออะไร จะมุ่งสอนเน้นเพื่อสร้างเสริมพัฒนาสมรรถภาพใดเป็นสำคัญ นั่นคือ ครูจะต้องรู้จักจำแนกจุดประสงค์ออกเป็นชนิดของสมรรถภาพการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งมี 5 ด้าน คือ การเรียนรู้ข้อเท็จจริง ทักษะเขาวนปัญญา ยุทธศาสตร์ในการคิด ทักษะการเคลื่อนไหว และเจตคติ ซึ่งครูจะต้องเข้าใจว่าแต่ละสมรรถภาพนั้น

มีพฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างไร

2. ในการสอนเพื่อให้เกิดสมรรถภาพที่เป็นจุดประสงค์ปลายทางดังกล่าว ผู้เรียนจะต้องใช้สมรรถภาพอื่นใดบ้างที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ครูจะต้องนำจุดประสงค์ปลายทางมาแตกเป็นจุดประสงค์ย่อยแล้วจัดจุดประสงค์ย่อยเหล่านั้น ออกเป็นชนิดของสมรรถภาพการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ย่อย ๆ เหล่านั้นได้ โดยคำนึงถึงสมรรถภาพของการก่อให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละสมรรถภาพ แล้วจึงจัดสภาพการสอนให้สอดคล้องกันไปโดยลำดับ

นอกจากนี้ กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2529 : 53-54) ยังได้กล่าวถึง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ว่า ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ 6 ประการ คือ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องชี้บ่งถึงพฤติกรรมของผู้เรียนที่สามารถสังเกตได้
2. จุดประสงค์ต้องสามารถวัดได้
3. จุดประสงค์ต้องมุ่งให้เกิดพฤติกรรมขั้นสูง ไม่มุ่งความจำเพียงอย่างเดียว
4. จุดประสงค์ควรเน้นสิ่งที่สามารถหาสำเร็จได้ภายในขอบเขตของโรงเรียน

และความสามารถของผู้เรียน

5. จุดประสงค์ต้องชัดเจนพอที่จะเป็นแนวทางการสอน จัดอุปกรณ์และประเมินผลได้
6. จุดประสงค์ต้องเขียนไว้ให้ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจยอมรับจุดประสงค์นั้นล่วงหน้า

ก่อน เพื่อผู้เรียนจะได้รู้ตัวและเตรียมตัวได้ถูกต้อง ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปตามจุดประสงค์

2.6 การเลือกเนื้อหาและปรับปรุงเนื้อหาการสอน การเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอน จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความยากง่ายให้พอเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องของความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียนด้วย ซึ่งถ้าหากเนื้อหาสาระที่นำมาสอนมีความง่ายเกินไปก็จะไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ในทางตรงกันข้ามถ้ายากเกินไปก็จะเป็นอุปสรรคสำหรับผู้เรียน

สมิทร คุณากร (2518 : 82-87) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา
ดังนี้

1. ความเชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้
2. ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม
3. ความสมดุลย์ระหว่างความกว้างและความลึกซึ้ง
4. สามารถสนองความมุ่งหมายได้หลาย ๆ ประการ
5. สอดคล้องกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน
6. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2.7 เทคนิคและวิธีการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ เนื่องจากการสอนผู้ใหญ่ มีเทคนิค
เฉพาะซึ่งต่างกับการสอนเด็ก ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงต้องมีการอบรมเป็นพิเศษ ครูผู้สอน
จะต้องมีความรู้ความสามารถเข้าใจในบทบาทของตนเอง กลวิธีการสอน ตลอดจนมีความสามารถ
ที่จะทำการสอนได้ดี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2525 : 63) ได้สรุปลักษณะการเรียนการสอน
สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ดังนี้

1. การสอนผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องสอนหนังสือเท่านั้นแต่เป็นการสอนให้ผู้ใหญ่เป็นคนคิดเป็น
มีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาได้
2. บทบาทของครูเป็นผู้แนะนำ แนะนำไม่ใช่ว่าผู้บอก
3. ครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนการสอน
4. ครูจะต้องคำนึงเสมอว่า การสอนที่ดีเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางมากกว่า
กระบวนการสื่อสารทางเดียว ซึ่งผู้สอนจะต้องตระหนักว่า การฟังอย่างเดียว ผู้เรียนย่อม
ได้รับผลการสอนไม่สมบูรณ์ ผู้เรียนไม่สามารถจดจाराายละเอียดได้ทั้งหมดถ้าทำได้ก็อาจ
สับสนบ้าง

จากแนวคิดในการสอนผู้ใหญ่ จึงสรุปได้ว่าการพัฒนาวิธีการสอนนักเรียนที่เป็นผู้ใหญ่
ที่ส่งผลเป็นดังนี้ คือ

1. จัดสิ่งแวดล้อมมาให้เหมาะสม สะดวก ง่าย เป็นกันเอง เพื่อทำให้ผู้เรียนสบายใจ

2. ผู้สอนต้องปรับตัวให้เข้ากับนักเรียน
3. หลักสูตรควรสนองความต้องการของนักเรียน ปิดหูปุ่นได้และใช้ระยะเวลาสั้น ๆ
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด
5. เลือกใช้ชีวิตการสอนหลาย ๆ วิธี เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนตามความต้องการของตนเอง
6. กำหนดบทบาทหน้าที่ของนักเรียน ท้าให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเองให้มากที่สุด
7. กำหนดสื่อการเรียนหลายอย่าง เพื่อให้นักเรียนจะเกิดความรู้อย่างกว้างขวาง
8. ผู้เรียนไม่ชอบการวัดผล ควรให้นักเรียนประเมินผลตนเอง
9. อย่านับผิดต่อผู้เรียนเหมือนการนับผิดกับเด็กนักเรียน ไม่ควรตั้งระเบียบข้อบังคับที่ไม่จำเป็นต่อผู้เรียน และนับผิดต่อผู้เรียนเสมอต้นเสมอปลาย
10. ไม่เร่งรัดยึดเยียดการเรียนให้เร็วขึ้น พึงปรับให้เหมาะสม
11. ผู้สอนให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ เจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำเอาไปใช้ได้ทันที
12. ครูผู้สอนต้องมีจิตวิทยาในการเรียนการสอนดี
13. ครูผู้สอนต้องมีความรู้ดีในเรื่องที่จะสอน
14. ครูผู้สอนต้องมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีในอาชีพครู
15. ครูผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดดี

2.8 การพัฒนาและการใช้สื่อประกอบการสอน การใช้สื่อประกอบการสอน จะช่วยให้นักเรียนรู้ง่ายขึ้น และเป็นการประหยัดเวลา เพราะสื่อการสอนจะเป็นตัวกลางที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน ที่จะช่วยถ่ายทอดความคิดระหว่างผู้สอนกับนักเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการใช้สื่อประกอบการสอน การเลือกใช้สื่อ และรู้จักการพัฒนาสื่อการสอน ซึ่งในเรื่องนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 146) ได้กล่าวถึงการใช้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ไม่ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ ชนิดเกินความจำเป็นในคราวเดียวกัน
2. ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่ออื่น ๆ ด้วย
3. สื่อการสอนช่วยครูได้แต่แทนครูไม่ได้
4. สื่อการสอนที่ดีที่สุด คือ สื่อการสอนที่ครูกับนักเรียนช่วยกันสร้างขึ้นมา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2527 : 156) ได้กล่าวถึงการเลือกใช้สื่อ ประกอบการสอน จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้

1. ธรรมชาติของบทเรียน ก่อนจะเลือกสื่อต้องพิจารณาให้ทองแท้เสียก่อนว่าธรรมชาติของบทเรียนนี้เป็นอย่างไร จุดประสงค์วางไว้อย่างไร และสื่อที่นำมาใช้จะเหมาะสมเท่ากับการเรียนรู้ครั้งนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่
2. ผู้เรียน ต้องคำนึงถึงอายุ ประสบการณ์ ความสนใจวิธีการในการเรียนรู้ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. สภาพแวดล้อมที่จะใช้อำนวยความสะดวกให้เกิดการพัฒนา
4. เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ควรเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน เหมาะกับท้องถิ่นและสังคม

สำหรับสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นั้น ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่มีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ที่เป็นผู้ใหญ่นั้น เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสมอง การเปลี่ยนแปลงทางสายตาและการมองเห็น การเปลี่ยนแปลงด้านการได้ยินเสียง และการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นต้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และนิคม ทาแดง (2525 : 55-59) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสื่อ การสอนควรมีกระบวนการดังนี้ คือ

1. **ขั้นจัดเตรียมทรัพยากรและวางแผนการผลิต** เป็นองค์ประกอบแรกของผู้จัดระบบสื่อ การสอนต้องกระทำ มีภารกิจ 5 ประการ คือ

1.1 ขั้นสำรวจปัญหา

1.2 ขั้นสำรวจความต้องการ

1.3 ขั้นสำรวจทรัพยากร ซึ่งประกอบด้วย งบประมาณ วัสดุทดแทน เครื่องมือ อุปกรณ์ ความคิด สภาพแวดล้อม

1.4 ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์

1.5 ขั้นวางแผนการผลิต

2. การดำเนินการผลิตสื่อการสอน เป็นการดำเนินการผลิตสื่อการสอนตามขั้นตอนที่ วางแผนไว้แล้ว โดยมีรายละเอียดของการผลิตแตกต่างกันไปตามประเภทของสื่อการสอน

3. การใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้น การใช้สื่อการสอนเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการผลิตสื่อ การสอนที่ผลิตขึ้น

4. การประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง เป็นขั้นตอนการตรวจสอบผลลัพธ์ว่า มีคุณภาพ และประสิทธิภาพหรือไม่ การประเมินผลสื่อการสอนต้องทำทั้งในแง่คุณภาพการผลิตและในแง่ที่สื่อ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น

2.9 การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม กิจกรรมนักเรียน เป็นส่วนประกอบที่เป็นหัวใจ ของการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จริง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ กิจกรรมนักเรียนยังช่วยสร้างเสริมบุคลิกลักษณะหลายประการให้เกิดขึ้น กับตัวนักเรียนอีกด้วย โดยที่หลักสูตรในห้องเรียนมีอาจถือกำเนิดขึ้นได้ สำหรับกิจกรรมนักเรียน ตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญนั้น ได้แก่ กิจกรรมการพบกลุ่ม นั้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมการพบกลุ่มที่อยู่ในกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นเงื่อนไขของการจบหลักสูตร โดยกิจกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้ มีวิธีการพบกลุ่มแตกต่างกันออกไป

2.10 การเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญและวิชาอาชีพ ในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบขั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธี เรียนด้วยตนเอง นั้น ในหลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญ ระหว่างการศึกษาระบบโรงเรียน และสามารถเทียบโอนวิชาอาชีพที่ผู้เรียนประกอบกิจการ อยู่ มาเทียบโอนผลการเรียนในหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไว้ได้ อีกด้วย ซึ่งระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ได้กล่าวถึงการเทียบโอนผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. การเทียบโอนผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ของหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ให้เป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

2. การเทียบโอนวิชาอาชีพเพื่อนับเป็นหมวดวิชา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรม การศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

2.11 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนผู้ใหญ่ การวัดผลเป็น กระบวนการติดตามผลการปฏิบัติงานว่า ได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด กล่าวคือ การวัดผลการศึกษาทำหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบผลการเรียนว่าผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สำหรับการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย นั้น ให้เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530

โรงเรียนผู้สูงอายุสายสามัญ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร (2536 : 1-7) ได้กล่าวถึงระเบียบ
กรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ พ.ศ. 2534 ไว้ 5 หมวด
สรุปได้ดังนี้

หมวดที่ 1 ว่าด้วยการจัดตั้ง สรุปได้ดังนี้ โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นสถานศึกษา มีฐานะ
เป็นโรงเรียนรัฐบาลอาจจัดตั้งขึ้นในสถานที่ราชการ องค์กร รัฐวิสาหกิจ วัด หรือสถาน
ที่อื่น ๆ ทั้งนี้ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีหน้าที่จัดและบริหารการศึกษานอกโรงเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนแบบชั้นเรียน และหรือหลักสูตรสาย
อาชีพ นอกจากนี้โรงเรียนผู้สูงอายุจะต้องจัดทำเอกสารต่าง ๆ เช่น หลักฐานการศึกษา สมุด
หมายเหตุรายวัน บัญชีลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นต้น

หมวดที่ 2 ว่าด้วยภาคเรียนและเวลาทำการสอน สรุปได้ดังนี้ การแบ่งภาคเรียน
และวันเปิด-ปิดภาคเรียน หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ให้เป็นไปตามประกาศ
ของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนเวลาทำการสอน ให้อยู่ในระหว่างเวลา 08.30 น. ถึง
22.00 น.

หมวดที่ 3 ว่าด้วยบุคลากร สรุปได้ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย
1) ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ 2) ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วย
ผู้อำนวยการ 3) เจ้าหน้าที่ธุรการ 4) เจ้าหน้าที่ทะเบียนวัดผล 5) ครูหรืออาจารย์
บรรณารักษ์ 6) ครูหรืออาจารย์แนะแนว 7) ครูหรืออาจารย์ผู้สอน 8) นักการภารโรง
โดยกำหนดให้บุคลากรต่าง ๆ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบ
และ ต้องเป็นผู้ผ่านการอบรม ตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

หมวดที่ 4 ว่าด้วยการยุบเลิก สรุปได้ดังนี้ การยุบเลิกโรงเรียนผู้สูงอายุ ให้อำนาจ
ตามเงื่อนไขที่กำหนด และในส่วนของนักศึกษา เอกสารและหลักฐานของโรงเรียน เงินบำรุง
การศึกษา วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่มีอยู่หรือเหลืออยู่ ให้นำปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้วันแต่ละ
ประเภท

หมวดที่ 5 ว่าด้วยหมวดเบ็ดเตล็ด เป็นเรื่องเกี่ยวกับ หลักสูตร แบบเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน หลักฐานการศึกษา เงินบำรุงการศึกษา ทัศนศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ งานส่วนโรงเรียนผู้ใหญ่วัดตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคหรืออยู่ในความดูแลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ส่วนในกรุงเทพมหานครหรืออยู่ในความดูแลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร

ส่วนการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญที่ผ่านมา กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเตล็ดระดับที่ 1-2 ระดับที่ 3-4 และระดับที่ 5 และได้จัดดำเนินการเรียน 3 รูปแบบ คือ 1. การศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ 2. การศึกษาทางวิทยุปรชนีย์ 3. การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก

ปัจจุบันโดยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2530 โดยจัดให้มีการเรียนการสอน 3 วิธี คือ วิธีเรียนในชั้นเรียน (ขร.) วิธีเรียนทางไกล (ทก.) และวิธีเรียนด้วยตนเอง (ตอ.) ซึ่งหลักสูตรดังกล่าว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ละกันทั้ง 3 วิธีเรียน และเมื่อนักศึกษาสอบได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดก็ให้จบหลักสูตรได้ในแต่ละระดับ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญระหว่างการศึกษาระบบโรงเรียน และสามารถเทียบโอนวิชาอาชีพที่ผู้เรียนจบจากสถานศึกษา หรือสถานประกอบการที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ตลอดจนอาชีพที่ผู้เรียนประกอบกิจการอยู่ มาเทียบโอนผลการเรียนในหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดได้อีกด้วย. (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 1) ดังนั้น โรงเรียนผู้ใหญ่ในสภาพปัจจุบัน หมายถึง โรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ที่เปิดสอนวิธีเรียนแบบชั้นเรียน ใช้อักษรย่อว่า (ขร.)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่นี้ ดังนี้

อุทัย สร้อยสุข (2520 : จ-ช) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "หน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษาของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา" พบว่า อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาภายในเกณฑ์ปฏิบัติเป็นครั้งคราว ขนาดโรงเรียนที่บริหารมีผลทำให้การปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาของอาจารย์ใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนวุฒิ อายุ และเวลาที่ทำหน้าที่บริหารมาแล้วของอาจารย์ใหญ่ไม่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กฤษณี น้าเพชร (2521 : ฉ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "วิธีปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" พบว่า ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านต่อไปนี้

ในด้านกระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้บริหารและครู มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย การปฏิบัติในด้านโครงการต่าง ๆ ผู้บริหารมีความเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครูอาจารย์มีความเห็นว่าปฏิบัติน้อยที่สุด

ในด้านการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ผู้บริหาร และครู อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยคือ การนิเทศการสอน การส่งเสริมวิชาการแก่ครู ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์ ด้านการประเมินผล ด้านการสร้างขวัญของครู

ในด้านการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและครูมีความเห็นขัดแย้งกัน โดยผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครู อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

ในด้านปัญหาและอุปสรรค ผู้บริหาร และครู มีความเห็นตรงกันในด้านขาดแคลนวิทยากร ขาดตัวบุคลากรที่รับผิดชอบงานนิเทศการศึกษาโดยตรง ขาดการวางแผนอย่างเป็นทางการ

วินัย ทะสดีชัย (2522 : จ) ได้วิจัยเรื่องสำรวจการปฏิบัติจริงในการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครู ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติในด้านกระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

2. การปฏิบัติด้านโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครูเห็น่าปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็น สอดคล้องกันว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมวิชาการและกิจกรรม เสริมหลักสูตรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนการปฏิบัติด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าปฏิบัติในเกณฑ์น้อย แต่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด การปฏิบัติ การวิจัยและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุดผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าปฏิบัติอยู่ใน เกณฑ์มากแต่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นตรงกันว่า ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการศึกษา ขาด แรงสนับสนุนจากหน่วยงานเจ้าสังกัด

ประสงค์ สังขะไชย (2526 : 123+136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4" พบว่า ผู้บริหารและครูเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าควรจะจัดงาน นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 8 งานคือ การวางแผนการนิเทศ การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ งานบริหารพิเศษอื่น ๆ งานเกี่ยวกับชุมชนและงานการประเมินผล ส่วนปัญหาและอุปสรรค พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาเป็นครั้งคราว และไม่มีระบบแบบแผน

นิวัตกร นาคะเวช (2528 : จ) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมการศึกษาเขต การศึกษา 4 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา คือ โรงเรียน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ขาดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ ขาดการนิเทศติดตาม ผลอย่างต่อเนือง ครูขาดการยอมรับและศรัทธาต่อผู้นิเทศ ครูไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมการ นิเทศ รวมทั้งขาดงบประมาณและวัสดุในการจัดกิจกรรมการนิเทศ

ศิริวรรณ ฉายะเกษตริณ (2529 : ฉ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอ รูปแบบการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5" พบว่า ในส่วนที่เป็นอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานโครงการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่ได้ รับการระบุมามากคือ ปัญหาและอุปสรรคทางด้านบุคลากรและการจัดการ ได้แก่ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากสาเหตุที่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนยัง ขาดความรู้และทักษะในการนิเทศการศึกษา และขาดการแนะนำจากผู้มีความรู้ความสามารถ เฉพาะด้าน การจัดระบบยังไม่มีประสิทธิภาพ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

จากรายงานการวิจัยของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านพอสรุปได้ว่า การนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียน ยังมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ทั้ง ๆ ที่การนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยปรับปรุง และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนให้มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากหลายประการด้วยกัน ดังนั้น จึงน่าที่จะศึกษาถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิด สอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความคิดเห็นอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลนำไปปรับปรุงและพัฒนาางานการนิเทศต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน
5. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการตามลำดับ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบ เครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 จำนวน 20 โรงเรียน โดยจำแนกประชากรเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ ในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน รวมผู้บริหารทั้งสิ้น จำนวน 40 คน

1.2 กลุ่มครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอนทุกหมวดวิชา ในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน รวมครูผู้สอนทั้งสิ้น 494 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 534 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มจากประชากรทั้งหมด ทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอน ดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มผู้บริหาร มีประชากรทั้งหมด 40 คน และใช้ประชากรทั้งหมด 100 % เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มผู้บริหารรวมจำนวนทั้งสิ้น 40 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

2.2 กลุ่มครูผู้สอน มีประชากรทั้งหมด 494 คน ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 % ของประชากรกลุ่มครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน และได้กลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนรวมจำนวนทั้งสิ้น 247 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละโรงเรียนต่อไป

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอน

ชื่อโรงเรียนผู้ใหญ่	กลุ่มผู้บริหาร		กลุ่มครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดนวลนรดิศ	2	2	17	9
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดสิงหราชพิทยาคม	2	2	36	18
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดราชเอรอส	2	2	13	7
โรงเรียนผู้ใหญ่วางประกอกพิทยาคม	2	2	15	7
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดประตู่ในทรงธรรม	2	2	3	2
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดดุสิตาราม	2	2	24	12
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดศึกษานารี	2	2	9	5
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดมัธยมวัดธาตุทอง	2	2	44	22
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดพุทธจักรวิทยา	2	2	15	7
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดตรีศรัสุริโยทัย	2	2	15	7
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดสุทธาวาสาราม	2	2	7	4
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดหอวัง	2	2	40	20
โรงเรียนผู้ใหญ่วัดทิญลประชาสรรค์	2	2	24	12

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียนผู้ใหญ่	กลุ่มผู้บริหาร		กลุ่มครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนผู้ใหญ่มณฑลวิทยากร	2	2	30	15
โรงเรียนผู้ใหญ่เทพศิลา	2	2	32	16
โรงเรียนผู้ใหญ่บางกะปิ	2	2	58	29
โรงเรียนผู้ใหญ่สันติราษฎร์วิทยาลัย	2	2	48	24
โรงเรียนผู้ใหญ่สามเสนวิทยาลัย	2	2	15	7
โรงเรียนผู้ใหญ่โบรินบุรีระ	2	2	15	7
โรงเรียนผู้ใหญ่สวนกุหลาบวิทยาลัย	2	2	34	17
รวม	40	40	494	247

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์งาน การศึกษานอกโรงเรียน และสถานภาพการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศ ภายนอกด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การกำหนดน้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อกำหนดดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีขั้นตอนและวิธีสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษา หลักการ ทฤษฎี และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศภายนอกด้านวิชาการในโรงเรียนจากหนังสือ เอกสาร และวารสารต่าง ๆ
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษา และวางแผนวิธีการสร้างเครื่องมือแต่ละตอน และกำหนดรูปแบบของเครื่องมือ

4. สร้างแบบสอบถามแต่ละตอน
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาริษฎานิพนธ์ตรวจแก้ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรง และการครอบคลุมของเนื้อหา
6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอน ในโรงเรียนผู้ใหญ๋ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ได้สังกัดกรมสามัญศึกษาและไม่ใช่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน
7. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาตรวจหาค่าความเชื่อมั่น และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)
8. นำแบบสอบถามที่ตรวจถูกต้องสมบูรณ์แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาได้เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อไปนี้ คือ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ๋ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 21 พฤศจิกายน ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2538 การเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวรวมเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น 40 วัน

ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 278 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.86 ของแบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 287 ชุด และเมื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และน่าเชื่อถือ ผลการวิจัยได้ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศทั่วไป และการนิเทศเฉพาะ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้นำผู้ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในแบบสอบถามตอนที่ 2
4. เปรียบเทียบความคิดเห็น โดยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t-test และกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ F-test
5. ในกรณีตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม หากพบที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มจะทดสอบต่อไปเพื่อหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Newman - Keuls Method และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science Version-10)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน การคำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนมีดังนี้ (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 59)

1.1 หาอัตราร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

1.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 77)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตร α - Coefficient (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 17)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{S_1^2}{S_2^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

N แทน จำนวนข้ออ่านแบบสอบถาม

S^2_1 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S^2_2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. สถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 97)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และความแปรปรวนกลุ่มที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และความแปรปรวนกลุ่มที่ 2

N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และจำนวนคนในกลุ่มที่ 2

3.2 ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบทางเดียว (One - way

Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่

มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร F-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524:108)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้วตรวจสอบความแตกต่าง
เป็นรายคู่โดยใช้วิธี Studentized-q-Statistic แทน Newman - Keuls Method
(winer. 1971 : 210-218)

$$q = \frac{T_{largest} - T_{smallest}}{MS_{error} / n}$$

เมื่อ q แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
 $T_{largest}$ แทน คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่มากที่สุด
 $T_{smallest}$ แทน คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่น้อยที่สุด
 MS_{error} แทน Mean square ของความคลาดเคลื่อน
 n แทน Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูล ดังต่อไปนี้

\bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสองคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
(Mean of Squares)

t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง
(t-distribution)

F แทน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่มตัวอย่าง
(F-distribution)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละแบบ (Best. 1980 : 204-208) ดังนี้

- 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโรงเรียนผู้ใหญ่
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่
 - 3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามเพศ
 - 3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามอายุ
 - 3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามวุฒิการศึกษา
 - 3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่
 - 3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามสถานภาพการทำงาน
- ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ และสถานภาพการทำงาน ดังตาราง 2 ต่อไปนี้
 ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	113	40.65
1.2 หญิง	165	59.35
รวม	278	100.00
2. อายุ		
2.1 18 - 25 ปี	5	01.79
2.2 26 - 45 ปี	191	68.71
2.3 46 ปีขึ้นไป	82	29.50
รวม	278	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	245	88.13
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	33	11.87
รวม	278	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่		
4.1 ต่ำกว่า 1	23	08.27
4.2 1 - 3 ปี	46	16.55
4.3 3 ปีขึ้นไป	209	75.18
รวม	278	100.00
5. สถานภาพการทำงาน		
5.1 ผู้บริหาร	39	14.03
5.2 ครูผู้สอน	239	85.97
รวม	278	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว เป็นเพศชาย 113 คน คิดเป็นร้อยละ 40.65 เพศหญิง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 59.35 มีอายุ 18-25 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 01.79 อายุ 26-45 ปี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 68.71 และอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี 245 คน คิดเป็นร้อยละ 88.13 สูงกว่าปริญญาตรี 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.87 มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ ต่ำกว่า 1 ปี 23 คน คิดเป็นร้อยละ 08.27 1 - 3 ปี มี 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16.55 และ 3 ปีขึ้นไป จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 75.18 และมีสถานภาพการทำงานเป็นผู้บริหาร 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.03 และเป็นครูผู้สอน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 85.97 คน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการโรงเรียนผู้ใหญ่ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความ
 เบี่ยงเบนมาตรฐานดังตาราง 3-5 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
 เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่เป็นรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
ด้านการนิเทศทั่วไป.....	2.62	0.70	ปานกลาง
ด้านการนิเทศเฉพาะ.....	2.57	0.75	ปานกลาง
รวม	2.60	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งด้านการนิเทศทั่วไป ($\bar{X}=2.62$) และด้านการนิเทศเฉพาะ ($\bar{X} = 2.57$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน
 เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโรงเรียนผู้ใหญ่นานาชาติ จาแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน.....	2.81	0.83	ปานกลาง
มีการแจ้งนโยบายให้ครูเห็นความสำคัญและ จำเป็นที่ต้องจัดให้มีการนิเทศภายใน.....	2.76	0.85	ปานกลาง
มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการนิเทศ ภายใน.....	2.56	0.79	ปานกลาง
มีการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน เพื่อกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ.....	2.67	0.79	ปานกลาง
มีโครงการการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน.....	2.70	0.87	ปานกลาง
มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญ ของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน.....	2.79	0.68	ปานกลาง
มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู.....	2.74	0.89	ปานกลาง
มีการนำคณะครูไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูน ประสบการณ์.....	2.30	0.96	น้อย
มีการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะให้กับครู.....	2.51	0.90	ปานกลาง
มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือเพื่อเสริม ความรู้ให้กับครูได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง.....	2.75	0.92	ปานกลาง

ข้อความ	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
มีการจัดให้ครูในหมวดวิชาได้ประชุมหารือ ร่วมกันเพื่อพัฒนางานการเรียนการสอน.....	2.80	0.94	ปานกลาง
มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ.....	2.27	0.85	น้อย
มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสดำเนินการ เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก.....	2.67	0.94	ปานกลาง
มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงาน หน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.....	2.90	1.02	ปานกลาง
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ สำหรับดำเนินงานการนิเทศ.....	2.48	0.87	น้อย
มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศ ภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ.....	2.45	0.87	น้อย
มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา.....	2.39	0.89	น้อย
การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผน และจัดทำโครงการการนิเทศ.....	2.43	0.87	น้อย
การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากผู้นิเทศ.....	2.73	0.88	ปานกลาง
การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงาน การนิเทศภายในของโรงเรียน.....	2.68	0.92	ปานกลาง
รวม	2.62	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.62$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง 14 ข้อ ($\bar{X}=2.51-2.90$) และอยู่ในระดับน้อย 6 ข้อ ($\bar{X}=2.27-2.48$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับ
การนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่อันเนื่องจากการนิเทศเฉพาะ จาแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และทิศทางการจัด การศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	2.55	0.88	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน.....	2.56	0.90	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและโครงสร้าง ของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....	2.59	0.90	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องการบริหารหลักสูตรวิชาชีพ ในการเรียนการสอน.....	2.61	0.86	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและคุณลักษณะ ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.63	0.89	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้อกับผู้ใหญ่.....	2.54	0.86	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และปรับปรุง จุดประสงค์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียน การสอน.....	2.54	0.86	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหาและปรับปรุง เนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการ การของสังคม วุฒิกวาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.59	0.88	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่.....	2.57	0.85	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S. D	ระดับความคิดเห็น
มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์ การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.61	0.88	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่อง การเลือกวัสดุประกอบ การสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.54	0.88	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องวิธีการทำสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ.....	2.45	0.85	น้อย
มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อชั้นการเรียน การสอน.....	2.40	0.87	น้อย
มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น เช่นภูมิปัญญา ชาวบ้าน วัด ห้องสมุด มาสนับสนุนกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน.....	2.56	0.86	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่อง การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม.....	2.57	0.92	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม.....	2.63	0.91	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่อง การประเมินโครงการ กิจกรรมการพบกลุ่มของผู้เรียน เพื่อกำหนด หน่วยกิจกรรม.....	2.54	0.83	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่อง การเทียบโอนผลการเรียน วิชาอาชีพ.....	2.67	0.87	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียน วิชาสามัญของกรมวิชาการ.....	2.61	0.87	ปานกลาง
มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ.....	2.68	0.87	ปานกลาง
รวม	2.57	0.75	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศ
เฉพาะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.57$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า อยู่ในระดับปานกลาง 18 ข้อ ($\bar{X}=2.54-2.68$)
และอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ($\bar{X}=2.40-2.45$)

**ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการโรงเรียนผู้ใหญ่**

- 3.1 **เปรียบเทียบความคิดเห็นจากแนกตามเพศ** ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐาน
ข้อที่ 1 "ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่อที่มีเพศต่างกัน มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน" เป็นการ
วิเคราะห์โดยใช้ค่า ที่ ดังตาราง 6 - 8 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จากแนกตามเพศ

ข้อความ	ชาย N=113		หญิง N=165		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการนิเทศทั่วไป.....	2.66	0.71	2.60	0.71	0.69
ด้านการนิเทศเฉพาะ.....	2.56	0.73	2.56	0.77	0.23
รวม	2.62	0.69	2.58	0.58	0.40

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน บปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ดังตาราง 7 - 8 ต่อไปนี้

ตาราง 7 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศทั่วไป จำแนกตามเพศ

ด้านการนิเทศทั่วไป	ชาย N=113		หญิง N=165		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน.....	2.85	0.85	2.78	0.82	0.73
มีการแจ้งนโยบายให้ครูเห็นความสำคัญและ จำเป็นที่ต้องจัดให้มีการนิเทศภายใน.....	2.88	0.92	2.72	0.80	1.55
มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการนิเทศ ภายใน.....	2.58	0.87	2.55	0.74	0.30
มีการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน เพื่อกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ.....	2.72	0.86	2.63	0.74	0.89
มีโครงการการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน.....	2.81	0.89	2.75	0.85	0.59
มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญ ของโครงการการนิเทศที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน.....	2.86	0.97	2.75	0.84	0.98
มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู.....	2.73	0.91	2.74	0.88	-.04
มีการนำคณะครูไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูน ประสบการณ์.....	2.39	0.99	2.24	0.94	1.31
มีการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะให้กับครู.....	2.53	0.89	2.50	0.91	0.25

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	ชาย N=113		หญิง N=165		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือ เพื่อเสริม ความรู้ให้กับครูได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง.....	2.83	0.92	2.69	0.93	1.25
มีการจัดให้ครูในหมวดวิชาได้ประชุมหารือ ร่วมกันเพื่อพัฒนางานการเรียนการสอน.....	2.87	0.68	2.75	0.98	1.01
มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ.....	2.28	0.82	2.25	0.87	0.28
มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก.....	2.62	0.91	2.70	0.96	- .73
มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงาน หน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.....	2.96	1.03	2.85	1.01	0.82
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ สำหรับดำเนินงานการนิเทศ.....	2.45	0.89	2.47	0.86	0.13
มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศ ภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ.....	2.51	0.88	2.41	0.86	0.95
มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา.....	2.42	0.87	2.37	0.90	0.43
การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผน และจัดทำโครงการการนิเทศ.....	2.44	0.87	2.42	0.88	0.23
การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากผู้นิเทศ.....	2.70	0.90	2.76	0.88	- .54

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไพบ	ชาย N=113		หญิง N=165		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงาน การนิเทศภายในของโรงเรียน.....	2.72	0.94	2.66	0.91	0.50
รวม	2.66	0.71	2.60	0.70	0.69

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าด้านการนิเทศทั่วไพบโดยรวม
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ
เช่นเดียวกัน

ตาราง 8 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น เกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตามเพศ

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ชาย N=113		หญิง N=165		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และทิศทาง การจัด การศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	2.62	0.89	2.50	1.09	1.09
มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัดการศึกษา นอกรโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน.....	2.65	0.91	2.49	0.89	1.49
มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและโครงสร้าง ของหลักสูตรการศึกษานอกรโรงเรียนสายสามัญ.....	2.65	0.92	2.55	0.89	0.91
มีการนิเทศเรื่องการบริหารหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน.....	2.64	0.87	2.59	0.86	0.47
มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและคุณลักษณะ ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.70	0.62	2.59	0.93	1.03
มีการนิเทศเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่.....	2.54	0.83	2.53	0.89	0.06
มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และปรับปรุง จุดประสงค์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียน การสอน.....	2.57	0.85	2.52	0.87	0.57
มีการนิเทศเรื่อง การเลือกเนื้อหาและปรับปรุง เนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการ ของสังคม วุฒิกวาระ ประสพการณ์การเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.61	0.87	2.58	0.89	0.30

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ชาย N=113		หญิง N=165		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่อ.....	2.57	0.88	2.58	0.84	-.09
มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.61	0.86	2.61	0.89	-.01
มีการนิเทศเรื่องการใช้สื่อประกอบการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.52	0.89	2.55	0.89	-.27
มีการนิเทศเรื่องวิธีการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ.....	2.46	0.87	2.44	0.84	-.17
มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน.....	2.41	0.87	2.39	0.87	0.12
มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น เช่นภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด วัสดุสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอน.....	2.52	0.82	2.59	0.88	0.63
มีการนิเทศเรื่อง การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม.....	2.55	0.94	2.59	0.92	-.35
มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม.....	2.66	0.92	2.61	0.90	-.46
มีการนิเทศเรื่องการประชุมโครงการกิจกรรมการพบกลุ่มของผู้เรียนเพื่อกำหนดหน่วยกิจกรรม.....	2.58	0.87	2.52	0.81	0.59

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ชาย N=113		หญิง N=165		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียน วิชาอาชีพ.....	2.63	0.88	2.70	0.87	0.70
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียน วิชาสามัญของกรมวิชาการ.....	2.55	0.87	2.65	0.89	-.93
มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ สายสามัญ.....	2.66	0.85	2.70	0.89	-.31
รวม	2.58	0.73	2.56	0.77	-.23

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าด้านการนิเทศเฉพาะโดยรวม แตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ
เช่นเดียวกัน

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามอายุ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐาน
ข้อที่ 2 "ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่อายุต่างกัน มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน" เป็นการ
วิเคราะห์โดยใช้ค่า เอฟ ดังตาราง 9 - 11 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ

ข้อความ	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการนิเทศทั่วไป.....	2.79	0.56	2.57	0.69	2.73	0.73	1.50
ด้านการนิเทศเฉพาะ.....	2.87	0.49	2.54	0.73	2.64	0.81	0.89
รวม	2.83	0.51	2.56	0.68	2.68	0.75	1.20

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
การนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่น
เดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายข้อ
ของแต่ละด้าน ดังตาราง 10 - 11 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศทั่วไพบ ำแนกตามอายุ

ด้านการนิเทศทั่วไพบ	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ การนิเทศภายในของโรงเรียน ไว้อย่างชัดเจน.....	2.60	0.89	2.74	0.84	2.98	0.80	2.52
มีการแจ้งนโยบายให้ครูเห็นความ สำคัญและจำเป็นต้องจัดให้มี การนิเทศภายใน.....	3.00	0.00	2.71	0.87	2.93	0.81	2.00
มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนิน งานการนิเทศภายใน.....	2.60	0.89	2.52	0.77	2.65	0.85	0.75
มีการสำรวจความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนเพื่อกำหนดกรอบ แผนงานการนิเทศ.....	2.60	0.55	2.66	0.80	2.67	0.80	0.02
มีโครงการการนิเทศเพื่อพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน.....	2.60	0.89	2.74	0.88	2.87	0.84	0.68
มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็น ความสำคัญของโครงการ การนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน.....	2.80	0.84	2.75	0.87	2.89	0.94	0.67

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้กับครู.....	2.80	0.84	2.70	0.86	2.82	0.94	0.50
มีการนำคณะครูไปศึกษาดูงานเพื่อ เพิ่มทุนประสบการณ์.....	2.20	1.30	2.28	0.89	2.35	1.09	0.21
มีการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะ ให้กับครู.....	2.60	0.55	2.46	0.87	2.65	0.96	1.32
มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือ เพื่อเสริมความรู้ให้กับครูได้ศึกษา เพิ่มเติมด้วยตนเอง.....	3.00	0.55	2.46	0.87	2.65	0.98	0.20
มีการจัดให้ครูในหมวดวิชาได้ ประชุมหารือร่วมกันเพื่อพัฒนา งานการเรียนการสอน.....	3.00	0.71	2.72	0.93	2.98	0.94	2.32
มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ คำแนะนำช่วยเหลือ.....	2.60	0.55	2.21	0.83	2.37	0.90	1.31
มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาส พัฒนาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วย งานภายนอก.....	3.00	1.00	2.61	0.90	2.79	1.02	1.43
มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อ ให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ.....	3.40	0.55	2.83	1.02	3.02	1.01	1.72

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ.....	3.00	0.71	2.43	0.86	2.55	0.90	1.42
มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ.....	3.00	0.00	2.42	0.87	2.50	0.89	1.62
มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา.....	2.80	0.84	2.34	0.89	2.48	0.88	1.22
การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ.....	2.40	1.14	2.36	0.86	2.60	0.87	2.21
การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ.....	2.80	0.84	2.68	0.89	2.87	0.86	1.35
การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน.....	3.00	0.71	2.60	0.92	0.85	0.92	2.48
รวม	2.79	0.56	2.57	0.69	2.73	0.73	1.50

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าการนิเทศทั่วไปโดยรวมแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ เช่นเดียวกัน

ตาราง 11 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตามอายุ

ด้านการนิเทศเฉพาะ	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และ ทิศทางการจัดการศึกษาของกรม การศึกษานอกโรงเรียน.....	3.00	0.71	2.54	0.85	2.55	0.94	0.67
มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัด การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน.....	3.00	0.71	2.52	0.86	2.61	1.00	0.87
มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษา นอกรโรงเรียนสายสามัญ.....	2.80	0.84	2.53	0.85	2.71	1.01	1.27
มีการนิเทศเรื่องการบริหาร งานวิชาการเรียนการสอน.....	2.80	0.84	2.58	0.82	2.67	0.94	0.48
มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่....	3.00	0.00	2.60	0.85	2.68	0.99	0.67
มีการนิเทศเรื่องจิตวิทยา การเรียนรู้ผู้ใหญ่.....	2.40	0.55	2.51	0.84	2.61	0.94	0.46
มีการนิเทศเรื่องการพัฒนา ปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้มา ใช้ในการเรียนการสอน.....	2.80	0.45	2.51	0.83	2.60	0.95	0.54

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหา และปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอนให้ สอดคล้องกับสภาพความต้องการ ของสังคม วุฒิกวาระ ประสบการณ์ การเรียนรู้ และความสนใจของ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.60	0.89	2.54	0.86	2.71	0.92	1.04
มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการ สอนผู้ใหญ่.....	3.20	0.45	2.52	0.83	2.65	0.92	1.98
มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และ ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	3.00	0.71	2.59	0.87	2.65	0.92	0.63
มีการนิเทศเรื่องการเลือกวัสดุ ประกอบการสอนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และ ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.60	0.55	2.51	0.85	2.60	0.97	0.27
มีการนิเทศเรื่องวิธีการใช้สื่อ การสอนชนิดต่าง ๆ.....	2.60	0.55	2.42	0.82	2.50	0.93	0.31

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ ในการเรียนการสอน.....	2.80	0.84	2.36	0.86	2.48	0.91	1.08
มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น เช่นภูมิปัญญา ชาวบ้าน วัด ห้องสมุด มาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียน การสอน.....	2.80	0.84	2.53	0.85	2.62	0.88	0.53
มีการนิเทศเรื่อง การจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม.....	2.80	0.84	2.52	0.92	2.67	0.94	0.88
มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม.....	3.20	0.89	2.60	0.89	2.68	0.95	1.25
มีการนิเทศเรื่องการประเมิน โครงการกิจกรรมการพบกลุ่มของ ผู้เรียนเพื่อกำหนดหน่วยกิจกรรม.....	3.00	0.71	2.51	0.83	2.57	0.86	0.92
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผล การเรียนวิชาชีพ.....	3.00	1.00	2.63	0.87	2.76	0.87	0.97
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผล การเรียนวิชาสามัญของกรมวิชาการ	2.80	0.84	2.58	0.88	2.67	0.88	0.45

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	อายุ 18-25		อายุ 26-45		อายุ 46 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ....	3.20	0.84	2.65	0.86	2.73	0.90	1.15
รวม	2.87	0.49	2.54	0.73	2.64	0.81	0.89

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าด้านการนิเทศเฉพาะโดยรวม แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ
เช่นเดียวกัน

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นจําแนกตามวุฒิการศึกษา ซึ่งเป็นการทดสอบ
สมมุติฐาน ข้อที่ 3 "ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่วิชาการศึกษ
ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน"
เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่า t ดังตาราง 12 - 14 ต่อไปนี้

ตาราง 12 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จําแนกตามวุฒิการศึกษา

ข้อความ	ปริญญาตรี N = 245		สูงกว่าปริญญาตรี N = 33		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการนิเทศทั่วไป.....	2.63	0.69	2.54	0.81	0.69
ด้านการนิเทศเฉพาะ.....	2.58	0.73	2.44	0.92	0.67
รวม	2.61	0.68	2.52	0.85	0.71

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
เช่นเดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็น
รายข้อของแต่ละด้าน ดังตาราง 13 - 14

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	ปริมาณตรี		สูงกว่าปริมาณตรี		t
	N = 245		N = 33		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการจัดประชุมสัมมนา เพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้กับครู.....	2.75	0.86	2.67	1.08	0.49
มีการนำคณะครูไปศึกษาดูงาน เพื่อ เพิ่มพูนประสบการณ์.....	2.33	0.95	2.06	1.00	1.52
มีการจัดฝึกอบรม เพื่อสร้างทักษะ ให้กับครู.....	2.53	0.87	2.36	1.08	1.03
มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือ เพื่อ เสริมความรู้ให้กับครูได้ศึกษา เพิ่มเติมด้วยตนเอง.....	2.76	0.91	2.64	1.06	0.74
มีการจัดให้ครูในหมวดวิชาได้ ประชุมหารือร่วมกัน เพื่อพัฒนา งานการเรียนการสอน.....	2.79	0.94	2.85	0.91	0.33
มีการเชิญวิทยากรภายนอกมา ให้ คำแนะนำช่วยเหลือ.....	2.27	0.84	2.21	0.96	0.39
มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาส พัฒนาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วย งานภายนอก.....	2.66	0.92	2.73	1.13	-0.38

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านกรณีเทศทั่วไป	ปริมาณตรี		สูงกว่าปริมาณตรี		t
	N = 245		N = 33		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อ ให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ.....	2.87	1.02	3.09	1.01	-1.18
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่าง เพียงพอสำหรับดำเนินงานกรณีเทศ.....	2.49	0.87	2.39	0.90	0.59
มีการติดตามผลงานอันเกิดจาก กรณีเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้น โครงการ.....	2.47	0.86	2.33	0.92	0.84
มีการรายงานผลงานอันเกิดจาก กรณีเทศภายในให้ครูได้ทราบ ก่อนสิ้นปีการศึกษา.....	2.40	0.87	2.30	0.96	0.59
การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับ การวางแผนและจัดทำโครงการ กรณีเทศ.....	2.44	0.86	2.30	0.98	0.87
การยอมรับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ.....	2.72	0.86	2.85	1.03	-0.79

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	ปริมาณตรี		สูงกว่าปริมาณตรี		t
	N = 245		N = 33		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การสร้างบรรยากาศที่ดีใน การดำเนินงานการนิเทศภายใน ของโรงเรียน.....	2.68	0.89	2.73	1.13	-2.9
รวม	2.63	0.89	2.54	0.81	0.69

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ "มีการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพื่อกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ" ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 14 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ปริญญาตรี N = 245		สูงกว่าปริญญาตรี N = 33		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และ ทิศทางการจัดการศึกษาของกรม การศึกษานอกโรงเรียน.....	2.55	0.85	2.55	1.06	0.03
มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัด การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน.....	2.54	0.87	2.70	1.13	- .77
มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษา นอกระบบสายสามัญ.....	2.58	0.87	2.61	1.14	- .11
มีการนิเทศเรื่องการบริหารหลักสูตร ไปใช้ในการเรียนการสอน.....	2.61	0.82	2.61	1.12	0.01
มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.64	0.87	2.55	1.00	0.60
มีการนิเทศเรื่องจิตวิทยา การเรียนรู้ผู้ใหญ่.....	2.54	0.83	2.48	1.09	0.29

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ปริมาณตรี		สูงกว่าปริมาณตรี		t
	N = 245		N = 33		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และ ปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้มา ใช้ในการเรียนการสอน.....	2.54	0.85	2.52	0.94	0.17
มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหา และปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอนให้ สอดคล้องกับสภาพความต้องการ ของสังคม วุฒิกวาระ ประสบการณ์ การเรียนรู้ และความสนใจของ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.61	0.88	2.42	0.90	1.15
มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการ สอนผู้ใหญ่.....	2.60	0.85	2.36	0.90	1.50
มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และ ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.64	0.86	2.39	0.97	1.52
มีการนิเทศเรื่องการเลือกใช้สื่อ ประกอบการสอนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และ ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.57	0.87	2.30	0.95	1.65

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ปริมาณตรี N = 245		สูงกว่าปริมาณตรี N = 33		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องวิธีการใช้สื่อ การสอนชนิดต่าง ๆ.....	2.48	0.85	2.24	0.87	1.49
มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ ในการเรียนการสอน.....	2.43	0.86	2.18	0.92	1.53
มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น เช่นภูมิปัญญา ชาวบ้าน วัด ห้องสมุด มาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียน การสอน.....	2.59	0.85	2.55	0.97	0.11
มีการนิเทศเรื่อง การจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม.....	2.57	0.91	2.58	1.03	-0.03
มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม.....	2.64	0.89	2.55	1.03	0.59
มีการนิเทศเรื่อง การประเมิน โครงการกิจกรรมการพบกลุ่มของ ผู้เรียนเพื่อกำหนดหน่วยกิจกรรม.....	2.55	0.81	2.48	1.03	0.33
มีการนิเทศเรื่อง การเทียบโอนผล การเรียนวิชาอาชีพ.....	2.69	0.86	2.55	1.00	0.89

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ปริมาตร N = 245		สูงกว่าปริมาตร N = 33		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผล การเรียนวิชาสามัญของกรมวิชาการ.....	2.61	0.87	2.58	0.97	0.22
มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....	2.69	0.86	2.61	0.97	0.54
รวม	2.58	0.73	2.49	0.92	0.67

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่มากกว่าด้านการนิเทศเฉพาะ
 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ
 เช่นเดียวกัน

- 3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นจําแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่
ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 "ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน
ผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน" เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่า เอฟ
ตั้งตาราง 15 - 17 ต่อไปนี้

ตาราง 15 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการเป็นรายด้าน จําแนกตามประสบการณ์งาน
การศึกษาผู้ใหญ่

ข้อความ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการนิเทศทั่วไป.....	3.05	0.67	2.66	0.64	2.57	0.71	4.93**
ด้านการนิเทศเฉพาะ.....	2.94	0.71	2.63	0.72	2.52	0.76	3.36*
รวม	2.99	0.66	2.64	0.64	2.55	0.71	4.42*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษา
ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวมทุกด้าน แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศเฉพาะ ส่วนด้านการนิเทศทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่อัน เมื่อพบความแตกต่างกันจึงวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลส์ โดยใช้ q-statistic เป็นสถิติในการทดสอบ ดังตาราง 16-17 ต่อมา

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในงาน การศึกษาผู้ใหญ่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.22	2.11	4.42*
ภายในกลุ่ม	275	131.52	0.48	
รวม	277	135.74		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์งาน การศึกษาผู้ใหญ่

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.55	2.64	2.99
	3 ปีขึ้นไป	2.55	-	.44*
	1 - 3 ปี	2.64	-	.36*
	ต่ำกว่า 1 ปี	2.99	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศทั่วไป จำแนกตามประสบการณ์งาน
การศึกษาผู้ใหญ่

ด้านการนิเทศทั่วไป	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ การนิเทศภายในของโรงเรียน ไว้อย่างชัดเจน.....	3.09	0.90	2.80	0.81	2.78	0.83	1.46
มีการแจ้งนโยบายให้ครูเห็นความ สำคัญและจำเป็นต้องจัดให้มี การนิเทศภายใน.....	3.09	0.85	2.78	0.81	2.75	0.86	1.66
มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนิน งานการนิเทศภายใน.....	2.91	0.75	2.57	0.72	2.52	0.81	2.61
มีการสำรวจความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนเพื่อกำหนดกรอบ แผนงานการนิเทศ.....	3.00	0.67	2.67	0.67	2.63	0.82	3.32
มีโครงการการนิเทศเพื่อพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน.....	3.09	0.79	2.87	0.81	2.72	0.88	2.16
มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็น ความสำคัญของโครงการ การนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน.....	3.17	0.83	2.93	0.88	2.72	0.89	3.37*

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้กับครู.....	3.13	0.92	2.87	0.81	2.67	0.89	3.53*
มีการนำคณะครูไปศึกษาดูงานเพื่อ เพิ่มพูนประสบการณ์.....	2.65	1.03	2.41	0.88	2.23	0.96	2.39
มีการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะ ให้กับครู.....	2.74	0.96	2.57	0.81	2.48	0.91	0.96
มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือ เพื่อเสริมความรู้ให้กับครูได้ศึกษา เพิ่มเติมด้วยตนเอง.....	3.13	0.92	2.80	0.93	2.69	0.92	2.44
มีการจัดให้ครูในหมวดวิชาได้ ประชุมหารือร่วมกันเพื่อพัฒนา งานการเรียนการสอน.....	3.21	1.04	2.80	1.00	2.75	0.90	2.60
มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ คำแนะนำช่วยเหลือ.....	2.70	0.82	2.30	0.79	2.21	0.86	3.49*
มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาส พัฒนาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วย งานภายนอก.....	3.04	1.02	2.63	2.64	0.95	0.95	1.99
มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อ ให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ.....	3.48	0.95	2.80	0.91	2.85	1.03	4.26*

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ....	2.91	0.79	2.48	0.86	2.43	0.87	3.24*
มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ.....	2.89	0.69	2.54	0.84	2.39	0.88	3.55*
มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา.....	3.09	0.85	2.43	0.86	2.30	0.87	8.65**
การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ.....	2.91	0.85	2.37	0.85	2.39	0.87	3.94*
การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ.....	3.43	0.79	2.72	0.78	2.66	0.88	8.39**
การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน.....	3.26	0.96	2.76	0.85	2.60	0.91	5.69**
รวม	3.05	0.67	2.66	0.64	2.57	0.71	4.93**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา ผู้หญิงต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ "มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติ ร่วมกัน" "มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู" "มีการเชิญวิทยากร ภายนอกมาให้คำแนะนำช่วยเหลือ" "มีการนำวิทยุกล่าล้างใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานแก่ใจที่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ" "มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินการนิเทศ" "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ" "การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ" และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ "มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา" "การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ" "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน" ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

เพื่อให้ทราบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา ผู้หญิงต่างกั นั้น เมื่อพบความแตกต่างกันจึงวิเคราะห์ด้วยแบบแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ q -statistic เป็นสถิติในการทดสอบ ดังปรากฏในตาราง 19 - 30 ต่อไปนี้

ตาราง 19 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม จำแนกตามประสิทธิภาพงานการศึกษาผู้ใหญ่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.75	2.37	4.93**
ภายในกลุ่ม	275	132.43	0.48	
รวม	277	137.17		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 20 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.57	2.66	3.05
	3 ปีขึ้นไป	-	.09	.48*
	1 - 3 ปี	2.66	-	.39*
	ต่ำกว่า 1 ปี	3.05		-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศที่วางที่เกี่ยวกับ "มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5.30	2.65	3.37*
ภายในกลุ่ม	275	216.01	0.79	
รวม	277	321.31		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		\bar{X}		
ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่		2.72	2.93	3.17
3 ปีขึ้นไป	2.72	-	.21	.45*
1 - 3 ปี	2.93		-	.24*
ต่ำกว่า 1 ปี	3.17			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5.45	2.72	3.53*
ภายในกลุ่ม	275	212.38	0.77	
รวม	277	217.83		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 เปรียบเทียบความแตกต่างเห็นรายการของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู"
จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		\bar{X}		
	\bar{X}	2.67	2.87	3.13
3 ปีขึ้นไป	2.67	-	.20	.46*
1 - 3 ปี	2.87		-	.26
ต่ำกว่า 1 ปี	3.13			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่ ต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้าง
ความรู้ความเข้าใจให้กับครู" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศที่วางเกี่ยวกับ "มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความแนะนำช่วยเหลือ"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.96	2.48	3.49*
ภายในกลุ่ม	275	193.35	0.71	
รวม	277	200.30		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความแนะนำช่วยเหลือ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คำแนะนำช่วยเหลือ" จำแนก
ตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		\bar{X}		
	\bar{X}	2.21	2.30	2.70
3 ปีขึ้นไป	2.21	-	.09	.59*
1 - 3 ปี	2.30		-	.40*
ต่ำกว่า 1 ปี	2.70			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี และกับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยว
กับ "มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คำแนะนำช่วยเหลือ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ "มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานหน้าหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	8.59	4.30	4.26*
ภายในกลุ่ม	275	277.38	1.01	
รวม	277	285.97		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานหน้าหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็น
ไปอย่างมีประสิทธิภาพ" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

		1 + 3 ปี	3 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.80	2.85	3.48
	1 - ปี	-	.05	.68*
	3 ปีขึ้นไป	-	-	.40*
	ต่ำกว่า 1 ปี	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่
ต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 1 ปี กับ 1-3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "การให้ขวัญ
กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ" แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศที่วาบเกี่ยวกับ "มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.82	2.41	3.24*
ภายในกลุ่ม	275	204.55	.74	
รวม	277	209.37		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานการศึกษา ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศทั่วไปในชื่อ "มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการ
นิเทศ" จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		2.43	2.48	2.91
3 ปีขึ้นไป	2.43	-	.05	.48*
1 - 3 ปี	2.48		-	.43*
ต่ำกว่า 1 ปี	2.91			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่
ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการ
สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ" ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไพบเกี่ยวกับ "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.82	2.41	3.24*
ภายในกลุ่ม	275	204.55	.74	
รวม	277	209.37		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานการศึกษา ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 32 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศหัวใบในข้อ "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้น
โครงการ" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		\bar{X}		
	\bar{X}	2.43	2.48	2.91
3 ปีขึ้นไป	2.43	-	.05	.48*
1 - 3 ปี	2.48		-	.43*
ต่ำกว่า 1 ปี	2.91			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่
ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการ
ติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ" แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 33 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่วไปเกี่ยวกับ
"มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	12.90	6.45	8.65**
ภายในกลุ่ม	275	205.14	.75	
รวม	277	218.04		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 33 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในให้ครู
ได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 32 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้น
โครงการ" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		2.43	2.48	2.91
3 ปีขึ้นไป	2.43	-	.05	.48*
1 - 3 ปี	2.48		-	.43*
ต่ำกว่า 1 ปี	2.91			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่
ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการ
ติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ" แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 34 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการนิเทศทั่วไป
ในข้อ "มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา"
จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		\bar{X}		
	\bar{X}	2.30	2.43	3.09
3 ปีขึ้นไป	2.30	-	.13	.79*
1 - 3 ปี	2.43		-	.66*
ต่ำกว่า 1 ปี	3.09			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่
ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการ
รายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา" แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 35 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศทั่ววงเกี่ยวกับ "การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5.91	2.96	3.94*
ภายในกลุ่ม	275	206.15	.75	
รวม	277	212.06		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานการศึกษา ผู้หญิงต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 36 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการนิเทศทั่วยานข้อ "การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

		1 - 3 ปี	3 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.37	2.39	2.91
	1 - ปี	-	.02	.54*
	3 ปีขึ้นไป		-	.53*
	ต่ำกว่า 1 ปี			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "การมีส่วนร่วมของครู เกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 37 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศที่วางเกี่ยวกับ
"การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	12.91	6.22	8.39**
ภายในกลุ่ม	275	203.86	.74	
รวม	277	216.30		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 37 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อันต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ"
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 38 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศทั่วไปในข้อ "การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ"
จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
			2.66	2.72
3 ปีขึ้นไป	2.66	-	.06	.77*
1 - 3 ปี	2.72		-	.72*
ต่ำกว่า 1 ปี	3.43			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 38 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่
ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "การยอมรับ
ฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 39 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศที่วางเกี่ยวกับ "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	9.30	4.65	5.69**
ภายในกลุ่ม	275	224.84	.82	
รวม	277	234.14		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 39 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการศึกษา ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 40 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศทั่วไปในชื่อ "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		2.60	2.76	3.26
3 ปีขึ้นไป	2.60	-	.16	.66*
1 - 3 ปี	2.76		-	.60*
ต่ำกว่า 1 ปี	3.27			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับชื่อ "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 41 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตามประสบการณ์
ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และ ทิศทางการจัดการศึกษาของกรม การศึกษานอกโรงเรียน.....	2.91	0.73	2.57	0.89	2.57	0.88	2.25
มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัด การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน.....	2.83	0.78	2.59	0.91	2.52	0.92	1.21
มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษา นอกระบบสายสามัญ.....	2.96	0.93	2.57	0.86	2.55	0.90	2.13
มีการนิเทศเรื่องการบริหารหลักสูตร ไปใช้ในการเรียนการสอน.....	3.00	0.80	2.61	0.83	2.56	0.86	2.70
มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่....	2.87	0.81	2.63	0.93	2.61	0.89	0.90
มีการนิเทศเรื่องจิตวิทยา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	2.83	0.78	2.57	0.93	2.50	0.86	1.53

ตาราง 41 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน.....	2.78	0.67	2.61	0.89	2.50	0.89	1.32
มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหาและปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม ภูมิภาค วัฒนธรรม การเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.91	0.79	2.67	0.82	2.54	0.90	2.16
มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่.....	2.91	0.73	2.67	0.84	2.57	0.86	2.71
มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.96	0.82	2.76	0.90	2.54	0.87	3.16*
มีการนิเทศเรื่องการเลือกวัสดุประกอบการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาและธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.87	0.87	2.65	0.77	2.48	0.90	2.52

ตาราง 41 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องวิธีการทำสื่อ							
การสอนชนิดต่าง ๆ.....	2.78	0.67	2.52	0.75	2.40	0.88	2.34
มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้							
งานการเรียนการสอน.....	2.78	0.80	2.52	0.75	2.33	0.89	3.39*
มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น							
เช่นภูมิปัญญา ชาวบ้าน วัด หอสมุด							
มาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียน							
การสอน.....	2.96	0.98	2.65	0.77	2.50	0.86	3.32*
มีการนิเทศเรื่อง การจัดกิจกรรม							
การพบกลุ่ม.....	3.09	0.95	2.61	0.95	2.51	0.90	4.23*
มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของ							
ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม							
การพบกลุ่ม.....	3.17	0.89	2.70	0.87	2.56	0.90	5.01**
มีการนิเทศเรื่องการประชุม							
โครงการกิจกรรมการพบกลุ่มของ							
ผู้เรียนเพื่อกำหนดหน่วยกิจกรรม.....	2.83	0.83	2.70	0.84	2.47	0.83	2.85
มีการนิเทศเรื่อง การเทียบโอนผล							
การเรียนวิชาอาชีพ.....	3.09	0.90	2.61	0.77	2.64	0.88	2.89

ตาราง 41 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ต่ำกว่า 1 ปี		1 - 3 ปี		3 ปีขึ้นไป		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผล การเรียนวิชาสามัญของกรมวิชาการ	3.00	0.85	2.61	0.80	2.56	0.89	2.57
มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ . . .	3.22	0.85	2.70	0.81	2.62	0.87	4.96**
รวม	2.94	0.71	2.63	0.72	2.52	0.76	3.36*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 41 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ดำเนินงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการของโรงเรียนผู้ใหญ่อด้าน
การนิเทศเฉพาะโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ในข้อ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์
การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่" "มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อเข้า
การเรียน การสอน" "มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียน
การสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น" "มีการนิเทศเรื่อง การจัดกิจกรรม
การพบกลุ่ม" และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ "มีการนิเทศเรื่อง

บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม" และในข้อ "วิธีการนิเทศเรื่อง
ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ"
ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

เพื่อให้ทราบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่างกัน
นั้น เมื่อพบความแตกต่างกันจึงวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่
โดยใช้ q-statistic เป็นสถิติในการทดสอบ ดังปรากฏในตาราง 42 - 55 ต่อไปนี้

ตาราง 42 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศเฉพาะ จำนวนตามประสบการณ์งาน
การศึกษาผู้ใหญ่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3.75	1.88	3.36*
ภายในกลุ่ม	275	153.32	0.56	
รวม	277	157.07		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 42 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศเฉพาะโดยรวม แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 43 เปรียบเทียบความแตกต่างเก็บรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศเฉพาะโดยตรง จำแนกตามประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.52	2.63	2.94
	3 ปีขึ้นไป	2.52	-	.42*
	1 - 3 ปี	2.63	-	.31
	ต่ำกว่า 1 ปี	2.94		-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 43 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานการศึกษา
ผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศเฉพาะโดยตรง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 44 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะ
เกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร
จุดประสงค์การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.81	2.41	3.16*
ภายในกลุ่ม	275	209.23	0.76	
รวม	277	214.04		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 44 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานการศึกษา
ผู้ใหญ่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้
สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่" แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 45 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่" จำนวนตาม ประสพการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสพการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.54	2.76	2.96
	3 ปีขึ้นไป	2.54	-	.42*
	1 - 3 ปี	2.76	-	.20
	ต่ำกว่า 1 ปี	2.96	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 45 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสพการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 46 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะ
เกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5.07	2.53	3.39*
ภายในกลุ่ม	275	209.61	0.75	
รวม	277	210.68		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 46 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน"
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 47 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน"
จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.33	2.52	2.78
	3 ปีขึ้นไป	-	.22	.45*
	1 - 3 ปี		-	.26
	ต่ำกว่า 1 ปี			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 47 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้
ในการเรียนการสอน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 48 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะ
เกี่ยวกับ "มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอน
เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.82	2.41	3.32*
ภายในกลุ่ม	275	199.64	0.73	
รวม	277	204.46		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 48 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการ
จัดการเรียนการสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น" แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 49 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.50	2.65	2.96
3 ปีขึ้นไป	2.50	-	.15	.46*
1 - 3 ปี	2.65		-	.31
ต่ำกว่า 1 ปี	2.96			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 49 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุน กระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 50 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะ
เกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	7.04	3.52	4.23*
ภายในกลุ่ม	275	229.02	0.83	
รวม	277	236.06		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 50 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม"
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 51 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม" จำแนกตาม
ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		2.51	2.61	3.09
3 ปีขึ้นไป	2.51	-	.10	.58*
1 - 3 ปี	2.61		-	.48*
ต่ำกว่า 1 ปี	3.09			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 51 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
"มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม" ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 52 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะ
เกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	8.03	4.01	5.01**
ภายในกลุ่ม	275	220.55	0.80	
รวม	277	228.58		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 52 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับ
การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 53 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่อ

ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
		\bar{X}		
	\bar{X}	2.56	2.70	3.17
3 ปีขึ้นไป	2.56	-	.14	.61*
1 - 3 ปี	2.70		-	.47*
ต่ำกว่า 1 ปี	3.17			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 53 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 54 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนิเทศเฉพาะ
เกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา
นอกระบบเรียนสายสามัญ"

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	7.35	3.68	4.99**
ภายในกลุ่ม	275	202.79	0.74	
รวม	277	210.14		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 54 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผล
การเรียนตามหลักสูตรศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

ตาราง 55 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านการนิเทศเฉพาะในข้อ "มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ" จำแนกตามประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่อ

		3 ปีขึ้นไป	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่	\bar{X}	2.62	2.70	3.22
	3 ปีขึ้นไป	-	.08	.60*
	1 - 3 ปี		-	.52*
	ต่ำกว่า 1 ปี			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 55 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี กับ 1 - 3 ปี และต่ำกว่า 1 ปี กับ 3 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ "มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- 3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นจําแนกตามสถานภาพการทำงาน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5 "ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่มที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการแตกต่างกัน" เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่า t ดังตาราง 56 - 58 ต่อไปนี้

ตาราง 56 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการ เป็นรายด้าน จําแนกตามสถานภาพการทำงาน

ข้อความ	ผู้บริหาร N = 39		ครูผู้สอน N = 239		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการนิเทศทั่วไป.....	2.91	0.75	2.58	0.69	2.75**
ด้านการนิเทศเฉพาะ.....	2.83	0.76	2.53	0.74	2.34*
รวม	2.87	0.74	2.55	0.68	2.64**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 56 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศเฉพาะ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการนิเทศทั่วไป จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายชื่อของแต่ละด้าน ดังตาราง 57 - 58 ต่อไปนี้

ตาราง 57 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศทั่วไป จำแนกตามสถานภาพการทำงาน

ด้านการนิเทศทั่วไป	ผู้บริหาร N = 39		ครูผู้สอน N = 239		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ การนิเทศภายในของโรงเรียน ไว้อย่างชัดเจน.....	3.03	0.78	2.77	0.84	1.79
มีการแจ้งนโยบายให้ครูเห็นความ สำคัญและจำเป็นที่ต้องจัดทำมี การนิเทศภายใน.....	2.95	0.72	2.75	0.87	1.33
มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนิน งานการนิเทศภายใน.....	2.74	0.88	2.53	0.78	1.58
มีการสำรวจความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนเพื่อกำหนดกรอบ แผนงานการนิเทศ.....	2.87	0.86	2.63	0.78	1.76

ตาราง 57 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t
	N = 39		N = 239		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ คำแนะนำช่วยเหลือ.....	2.30	0.91	2.25	0.84	0.94
มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาส พัฒนาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วย งานภายนอก.....	3.08	1.06	2.60	0.91	2.96**
มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อ ให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ.....	3.51	0.88	2.79	1.00	4.21**
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่าง เพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ....	2.85	1.04	2.42	0.83	2.45*
มีการติดตามผลงานอันเกิดจาก การนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้น โครงการ.....	2.74	0.97	2.41	0.84	2.27*
มีการรายงานผลงานอันเกิดจาก การนิเทศภายในให้ครูได้ทราบ ก่อนสิ้นปีการศึกษา.....	2.64	0.90	2.35	0.88	1.93

ตาราง 57 (ต่อ)

ด้านการนิเทศทั่วไป	ผู้บริหาร N = 39		ครูผู้สอน N = 239		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับ การวางแผนและจัดทำโครงการ การนิเทศ.....	2.59	0.85	2.40	0.88	1.25
การยอมรับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ.....	3.00	1.03	2.69	0.85	2.04*
การสร้างบรรยากาศที่ดีใน การดำเนินงานการนิเทศภายใน ของโรงเรียน.....	3.05	0.94	2.62	0.90	2.73**
รวม	2.91	0.75	2.58	0.69	2.75**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 57 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการด้านการนิเทศทั่วไปโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ "มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับครู" "มีการจัดนิทรรศการ

หมวดวิชาได้ประชุมหารือร่วมกันเพื่อพัฒนางานการเรียนการสอน" "มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ สำหรับดำเนินงานการนิเทศ" "มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศ ภายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ" "การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ" และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ "มีการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะให้กับครู" "มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือ เพื่อเสริมความรู้ให้กับครูได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง" "มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก" "มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ" และในข้อ "การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน" ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 58 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนด้านการนิเทศเฉพาะ จำแนกตามสถานภาพการ
ทำงาน

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ผู้บริหาร N = 39		ครูผู้สอน N = 239		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และ ทิศทางการจัดการศึกษาของกรม การศึกษานอกโรงเรียน.....	2.85	0.95	2.50	
มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัด การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน.....	2.90	0.94	2.50	0.88	2.56*
มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษา นอกรโรงเรียนสายสามัญ.....	2.95	0.97	2.53	0.88	2.74**
มีการนิเทศเรื่องภาระงานหลักสูตร เข้าใช้ในการเรียนการสอน.....	3.00	0.97	2.54	0.82	3.12**
มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.97	0.96	2.58	0.87	2.61**
มีการนิเทศเรื่องจิตวิทยา การเรียนรู้ผู้ใหญ่.....	2.77	0.87	2.50	0.86	1.82

ตาราง 58 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ผู้บริหาร N = 39		ครูผู้สอน N = 239		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และ ปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้มา ใช้ในการเรียนการสอน.....	2.82	0.94	2.49	
มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหา และปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอนให้ สอดคล้องกับสภาพความต้องการ ของสังคม วัฒนธรรม ประสพการณ์ การเรียนรู้ และความสนใจของ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.95	0.92	2.53	0.86	2.77**
มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการ สอนผู้ใหญ่.....	2.74	0.88	2.54	0.85	1.36
มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และ ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.74	0.79	2.59	0.89	1.01
มีการนิเทศเรื่องการเลือกวัสดุ ประกอบการสอนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และ ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	2.79	0.89	2.50	0.87	1.96

ตาราง 58 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ผู้บริหาร N = 39		ครูผู้สอน N = 239		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องวิธีการใช้สื่อ การสอนชนิดต่าง ๆ.....	2.69	0.92	2.41	0.83	1.93
มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ ในการเรียนการสอน.....	2.62	0.91	2.36	0.86	1.67
มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น เช่นภูมิปัญญา ชาวบ้าน วัด ห้องสมุด มาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียน การสอน.....	2.67	0.93	2.54	0.85	0.83
มีการนิเทศเรื่อง การจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม.....	2.72	1.00	2.55	0.91	1.07
มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม.....	2.82	1.02	2.60	0.89	1.39
มีการนิเทศเรื่องการประชุม โครงการกิจกรรมการพบกลุ่มของ ผู้เรียนเพื่อกำหนดหน่วยกิจกรรม.....	2.72	0.89	2.51	0.82	1.44
มีการนิเทศเรื่อง การเทียบโอนผล การเรียนวิชาอาชีพ.....	3.00	0.79	2.62	0.88	2.55*

ตาราง 58 (ต่อ)

ด้านการนิเทศเฉพาะ	ผู้บริหาร N = 39		ครูผู้สอน N = 239		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผล การเรียนวิชาสามัญของกรมวิชาการ....	2.95	0.89	2.55	0.87	2.64**
มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....	2.97	0.87	2.64	0.86	2.27*
รวม	2.83	0.76	2.53	0.74	2.34*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 58 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่นิเทศเฉพาะ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ข้อ "มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และทิศทางการจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน"
 "มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน"
 "มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน"

"มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนวิชาชีพ" "มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ" และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในข้อ "มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ" "มีการนิเทศเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน" "มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่" "มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหาและปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม ภูมิภาค ประสิทธิภาพการเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่" และในข้อ "มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญของกรมวิชาการ" ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

**ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาปฏิบัติงานการนิเทศภายใน
และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข**

เป็นการวิเคราะห์ที่ใช้ความถี่และร้อยละ ดังตาราง 59 - 60 ต่อไปนี้

ตาราง 59 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการนิเทศทั่วไป		
1. ปัญหาเรื่องของเวลาในการปฏิบัติงานการนิเทศของผู้นิเทศ และครูผู้สอนมีน้อย.....	93	33.45
2. ปัญหาเรื่องเจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนผู้ใหญ่มิมีความจำเป็น มากนัก.....	81	29.14
3. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนไม่ได้จัดองค์กรเพื่อบริหารงาน การนิเทศ.....	80	28.78
4. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรผู้ทำหน้าที่นี้เทศยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการ เทคนิค และแนวทางการ ดำเนินงานการนิเทศ.....	77	27.70
5. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนขาดแคลนงบประมาณเพื่อใช้ ในการนิเทศ.....	66	23.74
6. ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่อง มือที่ใช้ในการปฏิบัติงานการนิเทศ.....	61	21.94

ตาราง 59 (ต่อ)

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
7. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ใหญ่มือต่อ การนิเทศ.....	58	20.86
8. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณค่าตอบแทนของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และครูผู้สอนได้น้อย ทำให้ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	46	16.55
ด้านการนิเทศเฉพาะ		
1. โรงเรียนขาดบุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะ เรื่องมาช่วยชี้แนะ.....	98	35.25
2. บุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องที่จะนิเทศ.....	80	28.78
3. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสื่อการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศให้กับครูผู้สอน.....	77	27.70

จากตาราง 59 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 278 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่มือ 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการนิเทศทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเรื่องของเวลาในการปฏิบัติงานการนิเทศของผู้นิเทศและครูผู้สอนมีอายุ 93 คน คิดเป็นร้อยละ 33.45 ปัญหาเรื่องเจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนผู้ใหญ่มือมีความจำเป็นมากนัก 81 คน คิดเป็นร้อยละ 29.14 ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนแม่ได้จัดองค์กรเพื่อบริหารงานการนิเทศและไม่มีบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการ เทคนิค และ

แนวทางการดำเนินงานการนิเทศ 77 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน
ขาดแคลนงบประมาณเพื่อใช้ในการนิเทศ 66 คน คิดเป็นร้อยละ 23.74 ปัญหาเกี่ยวกับ
โรงเรียนขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานการนิเทศ 61 คน
คิดเป็นร้อยละ 21.94 ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ใหญ่วัยเกือบบานต่อ การ
นิเทศ 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.86 และปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณค่าตอบแทนของผู้บริหาร
เจ้าหน้าที่ และครูผู้สอนได้น้อย ทำให้ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 46 คน คิดเป็น
ร้อยละ 16.55

ด้านการนิเทศเฉพาะ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเรื่อง โรงเรียนขาดบุคลากร
ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะเรื่องมาช่วยชี้แนะ 98 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 บุคลากร
ที่ทบทวนที่นิเทศยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะนิเทศ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78
โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสื่อการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศให้กับครูผู้สอน
77 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70

ตาราง 60 แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการนิเทศทั่วไป		
1. โรงเรียนควรมีองค์กรเพื่อบริหารงานการนิเทศ และ วางกรอบงานหรืออธิบายไว้ให้ชัดเจน.....	93	33.45
2. โรงเรียนควรมอบหมายให้มีคณะผู้รับผิดชอบดำเนินงาน การนิเทศ.....	80	28.78
3. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุม สัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบ หรือผู้ที่ทำหน้าที่ในเทศา โรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการ เทคนิค และแนวทางการดำเนินงานการนิเทศ.....	79	28.42
4. กรมการศึกษาออกโรงเรียน ควรจัดสรรงบประมาณให้กับ โรงเรียนผู้ใหญ่อ่างเพียงพอ หรือหาวิธีการให้โรงเรียน สามารถเบิกจ่าย งบประมาณเพื่อดำเนินงานการนิเทศได้ ได้อย่างเต็มที่.....	75	26.98
5. กรมการศึกษาออกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ควรให้ความสนใจต่อการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียนผู้ใหญ่อ่างจริงจัง.....	65	23.38
ด้านการนิเทศเฉพาะ		
1. ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรให้ศึกษา- นิเทศก์ ที่มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เรื่อง ได้มาในเทศาให้ความรู้แก่บุคลากรผู้ที่ทำหน้าที่ในเทศภายในของ โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....	96	34.53

ตาราง 60 (ต่อ)

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
2. ศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุม สัมมนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่นี้เทศภายในของโรงเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจในงานวิชาการของโรงเรียนผู้ใหญ่งานที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 - 2 ครั้ง.....	80	28.78
3. เวลาที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศ ควรเป็นช่วงปิดเทอม หรือ วันเสาร์ - อาทิตย์.....	75	26.98
4. กรรมการศึกษานอกโรงเรียนควรเพิ่มงบประมาณให้กับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เฉพาะด้าน เช่น วัสดุ การเงิน ชุรการ ห้องสมุด แนะแนวเป็นต้น เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจ และมีส่วน สนับสนุนงานการนิเทศภายใน ให้ครูผู้สอนได้พัฒนาการเรียน การสอนได้อย่างเต็มที่.....	73	26.26
5. ผู้บริหารควรรีความสนใจกับการนิเทศงานวิชาการภายใน โรงเรียนอย่างจริงจัง และควรมีความใกล้ชิดกับครูผู้สอนให้ มากขึ้น.....	51	18.35
6. โรงเรียนควรมีคณะผู้นิเทศ ดำเนินการนิเทศติดตามผล และ รับทราบปัญหาอุปสรรคของครูผู้สอน เพื่อทำการแก้ไขและพัฒนา งานการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น.....	50	17.99
7. โรงเรียนควรหารูปแบบ หรือเทคนิควิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับ โรงเรียนผู้ใหญ่ง่ายๆได้ข้อจำกัดของ เวลา งบประมาณ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม.....	44	15.83

ตาราง 60 (ต่อ)

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
8. ผู้บริหารโรงเรียนในภาคปกติ ควรให้ความสำคัญเพื่อในด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานการนิเทศฯ ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานการนิเทศเป็นอย่างดี.....	35	12.59

จากตาราง 60 แสดงว่าผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 278 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการนิเทศทั่วไป ได้ให้แนวทางแก้ไขเรื่อง โรงเรียนควรมีองค์การบริหารงานการนิเทศและวางกรอบงานหรือนโยบายไว้ให้ชัดเจน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 33.45 โรงเรียนควรมอบหมายให้มีคณะผู้รับผิดชอบดำเนินงานการนิเทศ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 ศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนกรุงเทพมหาคร ควรจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศในโรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการ เทคนิค และแนวทางการดำเนินงานการนิเทศ 79 คน คิดเป็นร้อยละ 28.42 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนผู้ใหญ่อ่างเพียงพอหรือหาวิธีการให้โรงเรียนสามารถเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินงานการนิเทศภายในได้อย่างเต็มที่ 75 คน คิดเป็นร้อยละ 26.98 และกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนผู้ใหญ่อ่างจริงจัง 65 คน คิดเป็นร้อยละ 23.38

ด้านการนิเทศเฉพาะ ได้ให้แนวทางแก้ไขในเรื่อง ศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียน ควรให้ศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ได้มานิเทศให้ความรู้แก่บุคลากรผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 34.53

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุมสัมมนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่
 นิเทศภายในของโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการของโรงเรียนผู้ใหญ่นและ
 งานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 เวลา
 ที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศควรเป็นช่วงปิดเทอมหรือวันเสาร์ - อาทิตย์ จำนวน 75 คน
 คิดเป็นร้อยละ 26.98 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรเพิ่มงบประมาณให้กับผู้บริหาร และ
 เจ้าหน้าทีเฉพาะด้าน เช่น วัสดุ การเงิน ชุรการ ห้องสมุด แนะนำ เป็นต้น เพื่อให้เกิด
 ขวัญกำลังใจและมีส่วนสนับสนุนงานการนิเทศภายในให้ครูผู้สอนได้พัฒนาการเรียนการสอน
 ได้อย่างเต็มที่ 73 คน คิดเป็นร้อยละ 26.26 ผู้บริหารควรรักษาความสนใจกับการนิเทศ
 งานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างจริงจังและควรมีความใกล้ชิดกับครูผู้สอนให้มากขึ้น 51 คน
 คิดเป็นร้อยละ 18.35 โรงเรียนควรมีคณะผู้นิเทศดำเนินการนิเทศติดตามผลและรับทราบ
 ปัญหาอุปสรรคของครูผู้สอนเพื่อทำการแก้ไขและพัฒนางานการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
 มากขึ้น 50 คน คิดเป็นร้อยละ 17.99 โรงเรียนควรหารูปแบบหรือเทคนิควิธีการนิเทศที่
 เหมาะสมกับโรงเรียนผู้ใหญ่นภายใต้ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม
 44 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 และผู้บริหารโรงเรียนในภาคเรียนปกติควรรักษาความเชื่อเพื่อ
 งานด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานการนิเทศให้เชื่อต่อ
 การปฏิบัติงานการนิเทศเป็นอย่างดี 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.59

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียน
- ผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้สรุป อภิปรายผล
และเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกาขนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่
ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศทั่วไป
และการนิเทศเฉพาะ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียน
ผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านการนิเทศ
ทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์
และสถานภาพการทำงาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการใน
โรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียน
ผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 20
โรงเรียน โดยจำแนกประชากรเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 40 คน และกลุ่ม
ครูผู้สอน จำนวน 494 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 534 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ สุ่มมาจากประชากรในข้อ 1.1 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวนได้ดังนี้

1.2.1 กลุ่มผู้บริหาร มีประชากรทั้งสิ้น 40 คน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมด 100 % เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 กลุ่มครูผู้สอน มีประชากรทั้งสิ้น 494 คน ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 % ของประชากรในกลุ่มครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน จากนั้นใช้วิธีการจับฉลากครั้งเดียวให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ซึ่งทำให้นักหน่วยตัวอย่างได้มีโอกาสถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กัน และได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนรวมจำนวนทั้งสิ้น 247 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 287 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยคั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด และหลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 21 พฤศจิกายน ถึง 31 ธันวาคม 2538 โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 287 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาเป็นฉบับที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ได้ 278 ฉบับ แยกเป็นผู้บริหาร 39 ฉบับ ครูผู้สอน 239 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.86 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

3.2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่วินิจฉัยที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการ วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2.3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่วินิจฉัย เกี่ยวกับการนิเทศภายใน จำแนกตามตัวแปร คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ และสถานภาพการทำงาน ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized-q-Statistic และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (SPSS-X) Statistical Package for the Social Science Version - 10)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการ ในโรงเรียนผู้ใหญ่อที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ของผู้บริหาร และครูผู้สอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่อที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.65 เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 59.35 มีอายุจําแนกได้ดังนี้ ระหว่าง 18-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 01.79 อายุ 26-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.71 และอายุ 46 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 29.50 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 88.13 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.87 มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่อมากกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 08.27 มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่อ 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.55 และ 3 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75.18 และมีสถานภาพการทำงานเป็นผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 14.03 และครูผู้สอนคิดเป็นร้อยละ 85.97

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่อที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ทั้งด้านการนิเทศทั่วไป ($\bar{X}=2.62$) และด้านการนิเทศเฉพาะ ($\bar{X}=2.57$) อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณารายข้อ ด้านการนิเทศทั่วไป พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้ มีการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะให้แก่ครู มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการนิเทศ มีการสำรวจความต้องการจําเป็นของโรงเรียนเพื่อกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาหาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน มีโครงการการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ

งานการปฏิบัติงาน การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ มีการจัดประชุม
 สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือ เพื่อเสริมความรู้
 ให้กับครูได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง มีการแจ้งนโยบายให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็น
 ที่ต้องจัดให้มีการนิเทศภายใน มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการ
 การนิเทศที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน มีการจัดให้ครูานหมวดวิชาได้ประชุมหารือร่วมกันเพื่อพัฒนางาน
 การเรียนการสอน มีการกำหนดกรอบนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนไว้
 อย่างชัดเจน และมีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครูเพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมี
 ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.51 - 2.90$) ตามลำดับ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศ
 ภายในอยู่ในระดับน้อย คือในข้อ มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความแนะนำช่วยเหลือ มีการ
 พาคณะครูไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ มีการรายงานผลอันเกิดจากการนิเทศภายใน
 ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการ
 การนิเทศ มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายในหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ และ
 มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับค่าเงินงานการนิเทศ ($\bar{X} = 2.27 - 2.48$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านการนิเทศเฉพาะ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้ มีการนิเทศเรื่อง
 จิตวิทยาการเรียนรู้นักเรียนวัยผู้ใหญ่ มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้
 มาใช้ในการเรียนการสอน มีการนิเทศเรื่องการเลือกวัสดุประกอบการสอนให้สอดคล้องกับ
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีการนิเทศเรื่องการประเมิน
 โครงการกิจกรรมการพบกลุ่มของผู้เรียนเพื่อกำหนดหน่วยกิจกรรม มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และ
 ทิศทางการจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัดการ
 ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญประเภทชั้นเรียน มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุน
 กระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่ มีการนิเทศ
 เรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม มีการนิเทศเรื่องหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอก

โรงเรียนสายสามัญ มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหาและปรับปรุงเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม วุฒิมหาเว ประสิทธิภาพการเรียนรู และความสำเร็จของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีการนิเทศเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนวิช สามัญ ของกรมวิชาการ มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพกลุ่ม มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพ และ มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ($\bar{X}=2.54-2.68$) ตามลำดับ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อย ถือว่าน้อย มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน และมีการนิเทศเรื่องวิธีการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ ($\bar{X}=2.40-2.45$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่

3.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

3.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

3.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวมทุกด้าน

แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

3.4 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษา
ผู้ใหญ่อีกกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวม
ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศเฉพาะ ส่วนด้านการนิเทศทั่วไป
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวมทุกด้าน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศเฉพาะ ส่วนด้านการนิเทศทั่วไปแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหาร
และครูผู้สอน ในด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ โดยเรียงลำดับของปัญหาจาก
มากที่สุดไปหาน้อย 3 ลำดับ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการนิเทศทั่วไป ได้แก่ ปัญหาเรื่องของเวลาในการปฏิบัติงานการนิเทศ
ของผู้นิเทศและครูผู้สอนมีน้อย 93 คน คิดเป็นร้อยละ 33.45 รองลงมาคือ ปัญหาเรื่องเจตคติ
ของผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนผู้ใหญ่มิมีความจำเป็น
มากนัก 81 คน คิดเป็นร้อยละ 29.14 และปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนไม่ได้จัดองค์กรเพื่อบริหาร
งานการนิเทศ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 และด้านการนิเทศเฉพาะ มีความคิดเห็นมากที่สุด
คือ โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องมาช่วยชี้แนะ 98 คน คิดเป็น
ร้อยละ 35.25 รองลงมา คือ บุคลากรที่ทำงานในนิเทศยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะ
นิเทศ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 และโรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการนิเทศและ

กิจกรรมการนิเทศให้กับครูผู้สอน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขคุณภาพการปฏิบัติงาน การนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอน มีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขด้านการนิเทศทั่วไป มากที่สุด คือ โรงเรียนควรมีองค์กรเพื่อบริหารงานการนิเทศและวางกรอบงานหรือนโยบายไว้ให้ชัดเจน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 33.45 รองลงมาคือ โรงเรียนควรมอบหมายให้มีคณะผู้รับผิดชอบดำเนินงานการนิเทศ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศในโรงเรียน ได้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการ เทคนิค และแนวทางการดำเนินงานการนิเทศ 79 คน คิดเป็นร้อยละ 28.42 ส่วนด้านการนิเทศเฉพาะได้ให้แนวทางแก้ไข มากที่สุด คือ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนควรมีให้ศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องได้มาให้นิเทศให้ความรู้แก่บุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 34.53 รองลงมาคือ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุมสัมมนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในของโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการของโรงเรียนผู้ใหญ่ และงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย เทอมละ 1-2 ครั้ง 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.78 และเวลาที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศ ควรเป็นช่วงปิดเทอม หรือวันเสาร์-อาทิตย์ จากวง 75 คน คิดเป็นร้อยละ 26.98

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้อภิปรายดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนผู้ใหญ่ ไม่มีความจำเป็นมากนัก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่

เหมือนกับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาในภาคปกติ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ก็เป็นครูที่มาจากการสอนในภาคปกติและได้รับการนิเทศมาพอสมควรประกอบกับโรงเรียนผู้ใหญ่วัดที่เกิดสอนประเภทชั้นเรียนที่ผ่านมามีไม่ได้รับความเอาใจใส่จากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านการนิเทศที่จะมาช่วยคอยชี้แนะ จึงมีผลทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนขาดขวัญกำลังใจประกอบกับมีทัศนคติและความเชื่อที่ว่า การสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคปกติกับการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก จึงไม่เห็นความจำเป็นของการนิเทศดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับวัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีสภาพการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และกฤษฎิ์ น้ำเพชร (2521 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวิธีปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนิเทศการศึกษา พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อย ทั้งในด้านกระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาและการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศอันได้แก่ การนิเทศการสอน การส่งเสริมวิชาการให้แก่ครู ในเรื่องของหลักสูตร การวิจัยวัสดุอุปกรณ์ การประเมินผล เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรที่จะต้องปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศภายในจะช่วยแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยในการพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนถึงการพัฒนาตัวหลักสูตร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การสอน การวัดผลประเมินผล นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญา หลักการ เทคนิคการสอน จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ และงานการพัฒนาสมรรถภาพการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม อีกด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 9-22)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ และสถานภาพการทำงาน

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่า โดยรวมทุกด้านไม่พบความแตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพศไม่ได้เป็นตัวแปรที่ก่อให้เกิดความคิดของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่แตกต่างกัน และเมื่อมองงานแง่ของเหตุผลของคนแล้ว โดยหลักพื้นฐานทั่วไปมนุษย์ส่วนใหญ่มักมีแนวโน้มทางด้านความคิดเหมือนกันมากกว่า (อรุณ รักธรรม, 2517 : 78) และยังสอดคล้องกับ รุ่งอรุณ บุตรเนียร (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในพบว่า เพศไม่ได้เป็นตัวแปรที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในแตกต่างกัน นอกจากนี้ งานเรื่องของวงการศึกษานอกโรงเรียนของไทย ซึ่งเป็นลักษณะสากล เป็นเรื่องของนามธรรม การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ทางการศึกษาไม่ว่าเพศชาย หรือหญิง มักจะมีแนวโน้มทางด้านความคิดเห็นไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวมทุกด้านไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุใกล้เคียงกัน อยู่ในสภาพแวดล้อมในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ประสบอยู่เช่นเดียวกัน ประกอบกับมีสถานภาพงานตำแหน่งหน้าที่การงาน และประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกันมากนัก จึงมีมุมมอง หรือแนวความคิดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งอรุณ บุตรเนียร (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในพบว่า อายุ ไม่ได้มีความแตกต่างกันต่อกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร แต่ขัดแย้งกับ ปราโมทย์ สุวรรณกิจ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการภายใน

โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ที่มีอายุ 25-29 ปี ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการที่มีอายุ 25 - 29 ปี และครูที่มีอายุ 20 - 24 ปี มีความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ในแต่ละบทบาทหน้าที่

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยรวมทุกด้านไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนผู้ใหญ่นั้นแต่ละแห่งมีชั้นเรียนและครูผู้สอนที่ชำนาญจัดมากนัก จำนวนบุคลากรมีไม่มาก การแบ่งสายงานไม่สลับซับซ้อน มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสูงสุดเพียงคนเดียว การบริหารงาน การสั่งการ ตามสายบังคับบัญชาจึงทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามองเห็นสภาพการปฏิบัติงานทุกฝ่ายเหมือน ๆ กัน จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับเชอชัย ไกรนรา (2525 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาทัศนคติของครูต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับรุ่งอรุณ บุตรเนียร (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันต่อกระบวนการนิเทศภายใน ยกเว้นขั้นศึกษาสภาพปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงาน การศึกษาผู้ใหญ่

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศเฉพาะ ส่วนด้านการนิเทศทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่ โดยผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในงานการศึกษาผู้ใหญ่บ่อย ย่อมมีความต้องการรับการนิเทศภายในมากกว่า เนื่องจากอาจจะยังไม่เข้าใจในเรื่องของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ซึ่งขัดแย้งกับอัมพร ถิ่นประเทศ (2538 : 104) ที่ศึกษาการศึกษาบัณฑิตการเทียบโอนวิชาอาชีพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี 1-3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป ไม่พบความแตกต่างในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน และพรเพ็ญ อินทร์แก้ว (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่องานการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานหรือประสบการณ์ในการทำงานไม่ได้เท่าไร มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน แต่ขัดแย้งกับรุ่งอรุณ บุตรเนียร (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ผู้บริหารที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันต่อกระบวนการนิเทศภายใน

2.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการทำงาน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่วัดโดยรวมทั้งด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการนิเทศเฉพาะ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการนิเทศทั่วไป กล่าวคือ ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่มากกว่า ครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบมากคือทำหน้าที่เป็นผู้บริหารทั้งในโรงเรียน ภาคปกติ ซึ่งมีงานประจำมากอยู่แล้ว เมื่อรับหน้าที่ในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียนเพิ่มขึ้นอีก ก็ยิ่งทำให้มีภาระงานเพิ่มขึ้น ประกอบกับผู้บริหารในฐานะหัวหน้าสถานศึกษา ย่อมเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร นอกเหนือจากเป็นนักบริหารตามบทบาทหน้าที่แล้ว ผู้บริหารต้องมีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาอีกด้วย ซึ่งจะต้องปฏิบัติทั้งการบริหารและการนิเทศควบคู่กันไป และสอดคล้องกับ เวิน (Wayne, 1980 : 1293-A) ที่ศึกษา การรับรู้บทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนผู้รับรับผิดชอบมาก คือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนครูผู้สอนทำหน้าที่ น้อยมาก และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสังคฤพานันท์ (2529 : 200) กล่าวว่า การนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียนนั่นเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้บริหารมีภาระกิจที่ต้องปฏิบัติมากมายจึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ครูผู้สอนมีภาระรับผิดชอบเฉพาะในด้านการสอนเพียงอย่างเดียว

4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

4.1 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน
 ด้านวิชาการในโรงเรียนผู้หัดที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
 สรุปได้ดังนี้ 1) ปัญหาเรื่องของเวลาในการปฏิบัติงานการนิเทศของผู้ในเทศและครูผู้สอนมีน้อย
 2) ปัญหาเรื่องเจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนผู้หัด
 วมมีความจำเป็นมากนัก 3) ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนไม่ได้จัดองค์กรเพื่อบริหารงานการนิเทศและ
 วมมีบุคลากรที่ทาหน้าที่รับผิดชอบ 4) ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรผู้ทาหน้าที่ในเทศยังขาดความรู้ ความ
 เข้าใจในเรื่องของกระบวนการ เทคนิค และแนวทางการดำเนินงานการนิเทศ 5) ปัญหาเกี่ยวกับ
 โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณเพื่อใช้ในการนิเทศ 6) โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ
 เฉพาะเรื่องมาช่วยชี้แนะ 7) บุคลากรที่ทาหน้าที่ในเทศยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะนิเทศ
 8) โรงเรียนขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ 9) ปัญหาเรื่องเวลาการ
 ปฏิบัติงานการนิเทศของผู้ในเทศและครูผู้สอนมีน้อย และ 10) ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
 ผู้หัดไม่เอื้อต่อการนิเทศ

จากข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาออก
 โรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน วมเรรวัดฤดูประสงศ์เท่าที่ควร จึงจำเป็นอย่างไรที่จะต้อง
 แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยด่วน

4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหงานการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของ
ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้หัด สรุปได้ดังนี้ 1). โรงเรียนควรมีองค์กรเพื่อบริหารงาน
 การนิเทศและวางกรอบงานหรือระเบียบว่าให้ชัดเจน 2) โรงเรียนควรมอบหมายให้มีคณะผู้รับ
 รับผิดชอบดำเนินงานการนิเทศ 3) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุม
 สัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบ หรือผู้ทาหน้าที่ในเทศในโรงเรียนให้ได้มีความรู้ควม เข้าใจ
 ถึงกระบวนการ เทคนิค และแนวทางการดำเนินงานการนิเทศ 4) กรมการศึกษาออกโรงเรียน
 ควรจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนผู้หัดอย่างเพียงพอหรือหาวิธีการทำให้โรงเรียนสามารถ
 เบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินงานการนิเทศภายในได้อย่างเต็มที่ 5) กรมการศึกษาออกโรงเรียน

และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรให้ความสนใจต่อการนิเทศงานวิชาการ
 ภายนอกโรงเรียนผู้ใหญ่ออย่างจริงจัง 6) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรให้
 ศึกษานิเทศก์ ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ได้มานิเทศทำให้ความรู้
 แก่บุคลากรผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 7) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
 กรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุมสัมมนาบุคลากรผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในของโรงเรียนได้มีความรู้
 ความเข้าใจในงานวิชาการของโรงเรียนผู้ใหญ่และงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยภาคเรียนละ
 1 - 2 ครั้ง 8) เวลาที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศควรเป็นช่วงปิดเทอม หรือวันเสาร์-อาทิตย์
 9) กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรเพิ่มงบประมาณให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เฉพาะด้าน เช่น
 งานการเงิน งานธุรการ งานห้องสมุด งานแนะแนว งานการวัดผลประเมินผล เป็นต้น เพื่อให้
 เกิดขวัญกำลังใจ และมีส่วนสนับสนุนงานการนิเทศภายใน ให้ครูผู้สอนได้พัฒนาการเรียนการสอน
 ได้เต็มที่ และ 10) ผู้บริหารควรให้ความสนใจกับการนิเทศงานวิชาการภายนอกโรงเรียน
 อย่างจริงจัง และควรมีความใกล้ชิดกับครูผู้สอนให้มากขึ้น

จากข้อเสนอแนะเหล่านี้ สมควรอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรได้นำไปพิจารณา
 หาทางช่วยเหลือ เช่นจัดประชุมสัมมนา จัดทำคู่มือการนิเทศ หรือจัดศึกษานิเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญ
 ในนิเทศาให้กับผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง
 ของแนวทางการดำเนินงานการนิเทศ หลักสูตร เทคนิคการสอน จิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่
 ตลอดจนการวัดประเมินผล เพื่อให้โรงเรียนผู้ใหญ่สามารถพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้
 สอดคล้องกับ นโยบาย ปรัชญา และหลักการการศึกษาผู้ใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 หน่วยศึกษานิเทศก์ หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรจัดทำมีศึกษานิเทศก์ประสานงานประจำโรงเรียนผู้ใหญ่นขึ้น เพื่อให้การนิเทศช่วยเหลือพร้อมทั้งเป็นผู้ประสานงานระหว่าง โรงเรียน ศูนย์ และกรม

1.2 หน่วยศึกษานิเทศก์ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรได้ศึกษาหารูปแบบ วิธีการนิเทศ โรงเรียนผู้ใหญ่ ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เช่น การผลิตสื่อการนิเทศ การนิเทศทางไกล เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถนำมาเป็นข้อเสนอสำหรับการวิจัยในโอกาสต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ในส่วนภูมิภาคที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในลักษณะ เช่นเดียวกันนี้บ้าง

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษายุ่งใหญ่ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่

2.3 ควรศึกษารูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับโรงเรียนผู้ใหญ่ ภายใต้อำนาจของ เวลา สถานที่ และงบประมาณ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณี น้าเพชร. วิธีปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนเรศวรปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มือดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- . คู่มือนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.
- . คู่มือนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หลักสูตรพุทธศักราช 2530 ทั้ง 3 วิธีเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- . คู่มือนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หลักสูตรพุทธศักราช 2530 ทั้ง 3 วิธีเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- . แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญติดตามคำถาม-คำตอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พุทธศักราช 2530 ทั้ง 3 วิธีเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.
- . แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : ไอเดีย สแควร์, 2534.
- . กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองศาสน์การพิมพ์. มปป.
- . รายงานการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปี 2534. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน, 2534.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. รายงานผลการดำเนินงานกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2532 กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2532.

—————. โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน เอกสารประกอบการ

ประชุมสัมมนา เรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ณ สวนสิดา รีสอร์ท อำเภอเมือง

จังหวัดนครนายก วันที่ 24 -25 เมษายน 2537. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษา

นอกรโรงเรียน, 2537.

การศึกษานอกรโรงเรียนภาคกลาง, ศูนย์. เอกสารการประชุมผู้บริหารศูนย์การศึกษา

นอกรโรงเรียนจังหวัด ในเขตภาคกลาง วันที่ 19 เมษายน 2533 ณ โรงแรมเวล

จังหวัดนครปฐม. จังหวัดราชบุรี : ศูนย์การศึกษานอกรโรงเรียนภาคกลาง,

2533.

การศึกษานอกรโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก, ศูนย์. สรุปผลการประชุม ผู้บริหาร

และเจ้าหน้าที่ดำเนินงานจัดการศึกษานอกรโรงเรียนสายสามัญ (ตนเอง)

พิษณุโลก สงขลา นครปฐม และขอนแก่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษา

นอกรโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก, 2534.

กาญจนา कुमारักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. ทดษศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,

2527.

เกษม สุตหอม บารุง กลัดเจริญ และทองเรียน อมรัชกุล. ระเบียบวิธีสอนทั่วไป.

เอกสารประกอบการเรียน ฉบับที่ 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก, ม.ป.ป.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. มิตที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. แผนกวิชา

โสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

—————. "แนวคิดการจัดระบบสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา," สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา

เล่มที่ 1. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.

- เชียรศรี วิวิธสิริ. "การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาออกโรงเรียน," เทคโนโลยีทางการศึกษา. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ฉลอง ปิ่นทอง. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน. มิตรกรู 9(12) : 14 - 17 ; 15 พฤษภาคม 2537.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : อักษรวิเทศการพิมพ์, 2529.
- ไฉยมรฤติ จงพยุหะ. หลักการสอน 2. พระนคร : ก้าวหน้าการพิมพ์, 2517
- นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ รุ่นที่ 8,9 การบริหารและการนิเทศการศึกษาผู้ใหญ่ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- บุญมี เปรยอด. "เอกสารการอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนระดับสูง รุ่นที่ 9 14 - 29 สิงหาคม 2528," กรมสามัญศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา
- ประสงค์ สังฆะไชย. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา
- ประหยัด จิระพงศ์. เทคโนโลยีทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์พานิช, 2524.
- พัฒน์ น้อยแสงศรี. "ระเบียบการสอนทั่วไป," มิตรกรู. 15 : 26 - 28 ; กุมภาพันธ์ 2528.
- พัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน, กอง. คู่มือการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2533.

- เพ็ญพักตร์ ลี้มสัมพันธ์, พิภพ กาญจนะ และถัน แพเพชร. การนิเทศภายในศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและภาค., สงขลา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
 ภาคใต้, 2532.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. หลักการและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
 2524.
- มิถุนีย์ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬารัฐสภาลาดพร้าว,
 2526.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
 วัฒนาพานิช, 2534.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. "บทบาทของผู้บริหารในการปรับปรุงส่งเสริมงานวิชาการ," เอกสาร
ทางวิชาการสมาคมผู้บริหารการศึกษานแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมาคม
 ผู้บริหารการศึกษานแห่งประเทศไทย, 2518.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬารัฐสภา,
 2526.
- _____. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษาน
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศิริวรรณ ฉายะเกษมตริน. การนำเสนอรูปแบบการจัดการนิเทศการศึกษานภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาน ในเขตการศึกษาน 5 วิทยานพนธ์ คม. กรุงเทพฯ :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา

ศึกษานิเทศก์, หน่วย. กรมการศึกษานอกโรงเรียน. คู่มือนิเทศ กิจกรรมการศึกษา

นอกรโรงเรียนสายสามัญและกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตชาวชนบท. กรุงเทพฯ :

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2532.

—————. คู่มือนิเทศงานการศึกษานอกรโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย,
2535.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย. กรมสามัญศึกษา. แนวการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2530.

—————. แนวการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา, 2531.

—————. คู่มือนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
อักษรไทย, 2535 (เอกสาร สน.ลำดับที่ 8/2535)

—————. คู่มือบริหารการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา, 2530.

—————. แนวการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนตามโครงการส่งเสริม
ระบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.

—————. รายงานการวิจัยเรื่อง "การจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา"
กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2529 อัดสำเนา

—————. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ.
2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2519.

- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบุรี. การศึกษาความต้องการเรียนวิชาชีพของ
นักศึกษาสายสามัญเพื่อนำผลการเรียนไปเทียบโอน. เพชรบุรี : ศูนย์การศึกษา
นอกระบบจังหวัดเพชรบุรี, 2535.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. คู่มือนักศึกษา การศึกษานอกระบบ
สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) พุทธศักราช 2530 ทั้ง 3
วิธีเรียน (ขร. ทก. ตอ.). กรุงเทพฯ : การศึกษา, 2536.
- . การดำเนินงานการศึกษานอกระบบเรียน ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เสียงเชียงใหม่, 2536.
- สมชาย แสงจิตต์พันธ์. "สื่อการสอน," สารศึกษานานาชาติ. 20-21;
พฤษภาคม 2530.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (ศึกษา 335) กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์นครสิงห์, 2525.
- สัจด์ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มิตรภาพ, 2530.
- . การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารประกอบคำบรรยายการอบรมผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับสูง รุ่นที่ 5 พ.ศ. 2524. อัดสำเนา
- สัจด์ อุทรานันท์. การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารประกอบคำบรรยายการอบรม
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับสูง รุ่นที่ 8. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2527. อัดสำเนา.
- . "20 งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา," ครูเชียงใหม่. 10 (18) :
30-34; ธันวาคม 2526.
- . การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม
2529.

- ลิปพนนท์ เกตุทัต. การปฏิรูปการศึกษา. รายงานของคณะกรรมการการวางพื้นฐาน
เพื่อการปฏิรูปการศึกษา, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518.
- สาย ภาณุรัตน์. คู่มือนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : แผนกการพิมพ์
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511.
- สุมิตรา คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2518.
- สุพิชญา ชีระกุล กาญจนาศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร (ชีระกุล) วรุตบางกูร. การนิเทศ
การศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2524.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ : 2533.
- . หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์, 2534.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. "บทบาทของการวัดผลการศึกษา," เอกสารประกอบการอบรม
การวัดผลการศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- อนันต์ ศรีโรสภา. การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2524.
- อัญชลี กัทพลรัตน์. การนิเทศศึกษายภายในและแนวทางการนำไปใช้ในงานของ
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. ปริชญานิพนธ์ ก.ศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- อาคม จันทรสุนทร. การนิเทศภายในโรงเรียน. "ผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษาและ
การดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียน" เอกสารลำดับที่ 31/2519 ฝ่ายนิเทศ
การสอน เขตการศึกษา 6. ลพบุรี.
- . "การนิเทศในหมวดวิชา" เอกสารประกอบการอบรมหัวหน้าหมวดวิชา
ของโรงเรียน ในเขตการศึกษา 6. จังหวัดลพบุรี, 2526. อัดสำเนา

- อารมณี เพชรชื่น. เอกสารประกอบการสอนวิช บริหาร 612 การบริหารและการพัฒนา
หลักสูตร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี, 2528.
- อุทัย สร้อยสุข. หน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษาของอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- Briggs; Thomas H. and Justman, Joseph. Improving Instruction
Through Supervision. New York : Macmillan Company, 1952.
- Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing. 3rd, ed.,
Morpper and Row, New York, 1970, 740 p.
- Eye, Glen G., Netzer, Lanore A. and Krey, Robert D. supervision
of Instruction. 2 nd ed. New York : Harper and Row
Publisher, 1971.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York. McGraw-Hill
Book company, 1959.
- Harris, Ben M. Supervisory. Behavior in Education. 2'nd ed.
Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1975.
- Houl, Cyril O. The Disign of Education. Sar Francisco : Jossey-
Bass. Inc, publishers, 1972.
- Jarvis, P. Adult and Continuing Education : Theory and proctice.
Kent : Croom Helm, Ltd., 1983.
- Knowles, M.S. The Adult Learner : A Neglected Species. 2 nd ed.
Houston : Gulf publishing Co., 1978.

- MINOR, Gwynn J. Theory and Practice of Supervision. New York :
Dodd Mead & Company, 1964.
- Spears, Harold. Improving the Supervision of Instruction.
New York : Prentice - Hall, 1967.
- Rogers. J., Adult Learning. Milton Keynes : Open University
Press, 1979.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design :
International Student Edition. 2nd ed. Kogakusha :
McGraw-Hill, 1971.

תוכן ענין

ที่ ทม 1007/ 54๙1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒1 พฤศจิกายน 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้ใหญ่มัธยมวัดธาตุทอง

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสุพงษ์ อิ่มสงวน เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้ี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นแล้ว เพื่อหาปริญญาโท
เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนใน
โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.สุนทร โภคตรบรรณา

ประธาน

อ.ชาติรี อายุวัฒน์

กรรมการ

สิ่งทีนิสิตำขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในโรงเรียนผู้ใหญ่ ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการหาปริญญาโท

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำให้แก่นิสิตผู้ี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

โทร. 2584119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่
ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ในการตอบแบบสอบถาม ขอได้โปรดตอบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

(นายสุพจน์ อิ่มสงวน)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

1. () ชาย
2. () หญิง

2. อายุ

1. () 18 - 25 ปี
2. () 26 - 45 ปี
3. () 46 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

1. () ปริญญาตรี
2. () สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์งานการศึกษาผู้ใหญ่

1. () ต่ำกว่า 1 ปี
2. () 1 - 3 ปี
3. () 3 ปีขึ้นไป

5. สถานภาพการทำงาน

1. () ผู้บริหาร
2. () ครูผู้สอน

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็น โดยพิจารณาว่าโรงเรียนของท่านได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในแต่ละข้อต่อไปนี้อยู่ในระดับใด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. <u>ด้านการนิเทศทั่วไป</u>						
1	มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน.....
2	มีการแจ้งนโยบายให้ครูเห็นความสำคัญและจำเป็นต้องจัดให้มีการนิเทศภายใน.....
3	มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายใน.....
4	มีการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพื่อกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ.....
5	มีโครงการการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน.....
6	มีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของโครงการการนิเทศที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู.....					
8	มีการนำคณะครูไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทุนประสบการณ์.....					
9	มีการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะให้กับครู.....					
10	มีการจัดเอกสาร ตำรา คู่มือ เพื่อเสริมความรู้ให้กับครูได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง.....					
11	มีการจัดให้ครูในหมวดวิชาได้ประชุมหารือร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.....					
12	มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้คำแนะนำช่วยเหลือ.....					
13	มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาพัฒนาความรู้เพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก.....					
14	มีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.....					
15	มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับดำเนินงานการนิเทศ.....					
16	มีการติดตามผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ.....					
17	มีการรายงานผลงานอันเกิดจากการนิเทศภายใน ให้ครูได้ทราบก่อนสิ้นปีการศึกษา.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18	การมีส่วนร่วมของครูเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ.....					
19	การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศ.....					
20	การสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน.....					
2. <u>ด้านการนิเทศเฉพาะ</u>						
1	มีการนิเทศเรื่องนโยบาย และทิศทางการจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....					
2	มีการนิเทศเรื่องแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทชั้นเรียน.....					
3	มีการนิเทศเรื่องหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....					
4	มีการนิเทศเรื่องเนื้อหาหลักสูตรไปรษณียบัตรการเรียนการสอน.....					
5	มีการนิเทศเรื่องธรรมชาติและคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	มีการนิเทศเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้ วัยผู้ใหญ่.....					
7	มีการนิเทศเรื่องการวิเคราะห์และปรับปรุง จุดประสงค์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียน การสอน.....					
8	มีการนิเทศเรื่องการเลือกเนื้อหาและปรับปรุง เนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับสภาพความ ต้องการของสังคม วุฒิกวาระ ประสมการณ์ การเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียน ที่เป็นผู้ใหญ่.....					
9	มีการนิเทศเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนผู้ใหญ่.....					
10	มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์ การเรียนรู้ และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่.....					
11	มีการนิเทศเรื่องการเลือกวัสดุประกอบ การสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่.....					
12	มีการนิเทศเรื่องวิธีการใช้สื่อการสอน ชนิดต่าง ๆ.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	มีการนิเทศเรื่องการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน.....					
14	มีการแนะนำแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัด ห้องสมุด เป็นต้น.....					
15	มีการนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม.....					
16	มีการนิเทศเรื่องบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม.....					
17	มีการนิเทศเรื่องการประเมินโครงการกิจกรรมการพบกลุ่มของผู้เรียนเพื่อกำหนดหน่วยกิจกรรม.....					
18	มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนวิชาอาชีพ.....					
19	มีการนิเทศเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญของกรมวิชาการ.....					
20	มีการนิเทศเรื่องระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....					

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้ (ถ้ามี)

1. ด้านการนิเทศทั่วไป

1.1 ปัญหา-----

1.2 ข้อเสนอแนะ-----

2. ด้านการนิเทศเฉพาะ

2.1 ปัญหา-----

2.2 ข้อเสนอแนะ-----

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์มานพ กาละดี ศึกษานิเทศก์ 9 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. อาจารย์เฉลิม อุตกฤษณ์ ศึกษานิเทศก์ 8 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
3. อาจารย์เจษฎา แซ่มประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ 8 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
4. อาจารย์ทองจันทร์ กันธิยะ สังกัดงานผู้เชี่ยวชาญ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอน
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สุพจน์ อิ่มสงวน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

เมษายน 2539

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่างที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในสองด้าน คือ ด้านการนิเทศทั่วไป และด้านการนิเทศเฉพาะ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และสถานภาพการทำงาน และเพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการการปฏิบัติงานการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่างที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 278 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่างที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่างโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ว่างแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวมและด้านการนิเทศเฉพาะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านการนิเทศทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยรวมและด้านการนิเทศทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ด้านการนิเทศเฉพาะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่สำคัญ คือ โรงเรียนผู้ใหญ่วัดควรมีองค์การบริหารงานนิเทศ ควรมีการวางนโยบายการนิเทศภายในที่ชัดเจน ควรรอบคอบหมายให้มีคณะผู้รับผิดชอบดำเนินการนิเทศภายใน และศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ควรสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจงานเรื่องเทคนิควิธีการ กระบวนการนิเทศภายใน และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่

A STUDY ON OPINIONS TOWARDS INTERNAL SUPERVISION IN
ADULT SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION
IN BANGKOK METROPOLIS

AN ARSTRACT

BY

SUPHOT IMSANGUAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

April 1996

The purposes of this research were to study opinions on academic internal supervision in adult schools opened in the secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education in Bangkok Metropolis in two aspects : general supervision and specific supervision, to compare the opinions on academic internal supervision as classified by gender, age, educational qualification, experience, and working status, and to gather additional problems and suggestions on academic internal supervision in adult schools.

The sample used in this research were 278 administrators and teachers in adult schools opened in the secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, selected through the simple random sampling technique. The instrument used for collecting data was the questionnaire including the check-list, rating-scale and open-ended questions. The statistics used for analyses of data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and the Newman-Keuls Method.

The main research findings were summarized as follows:-

1. The administrators and teachers in adult schools opened in the secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education had opinions on academic internal supervision in adult schools as a whole and in individual aspects at a moderate level.
2. The administrators and teachers with different genders, different ages and different educational qualifications had opinions on academic internal supervision differently with no statistical significance.

3. The administrators and teachers with different experiences had opinions on academic internal supervision as a whole and in the specific supervision aspect differently at the .05 level of statistical significance, but in the general supervision aspect at the .01 level of statistical significance.

4. The administrators and teachers with different working statuses had opinions on academic internal supervision as a whole and in the general supervision aspect differently at the .01 level of statistical significance, but in the specific supervision aspect at the .05 level of statistical significance.

5. The administrators and teachers had important additional suggestions that the adult schools have units in charge of supervision, have a clear-cut policy on internal supervision, assign the committee in charge of internal supervision, and the Nonformal Education Centres in Bangkok Metropolis support and develop personnel in charge of internal supervision, so that they have knowledge and understanding on techniques, methods, and process of internal supervision, and instructional provision in adult schools.